

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Autor práce: Nikola Stuchlová, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Květuše Kondrysová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Nikola Stuchlová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Problematika domácího násilí

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Problematics of domestic violence

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): JUDr. Květuše Kondrysová

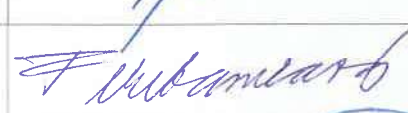

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2019

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Cílem práce je analyzovat aktuální situaci v oblasti domácího násilí, zpracovat komparaci právní úpravy České a Slovenské republiky v oblasti domácího násilí a nastínit postup policejního orgánu v případech domácího násilí, zpracovat polostrukturované rozhovory v dané problematice a vzájemně porovnat odpovědi respondentů, v závěru porovnat a zhodnotit získané informace z celého výzkumu.

Student: Nikola Stuchlová, DiS.	25.10.2019	
Vedoucí práce: JUDr. Květuše Kondrysová	23.10.2019	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.11.19	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12.11.19	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13.11.2019	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....
Nikola Stuchlová, DiS.

Děkuji vedoucí bakalářské práce JUDr. Květuši Kondrysové, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce a panu kpt. Mgr. Zbyňku Bočanovi za poskytnutí informací o postupu policejního orgánu v oblasti domácího násilí.

ABSTRAKT

STUCHLOVÁ, N. *Problematika domácího násilí : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 62 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Květuše Kondrysová

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, pomoc, rizikové faktory, právní úprava

Bakalářská práce shrnuje přehledné a souvislé informace o problematice domácího násilí. Obsahuje šest kapitol a je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část.

Teoretická část je zaměřena na pochopení problematiky domácího násilí. Zahrnuje právní úpravu domácího násilí v České republice, kam se mohou osoby ohrožené domácím násilím obrátit pro pomoc, jednotlivé charakteristiky rolí v domácím násilí, následky tohoto jevu, popis postupu policejního orgánu v problematice domácího násilí, komparaci právní úpravy České a Slovenské republiky v téže oblasti a další související témata.

Výzkumná část zahrnuje vlastní výzkum, který vznikl za pomoci kvalitativního sběru dat. Obsahem jsou polostrukturované rozhovory s respondenty, které jsou systematicky rozděleny do několika kategorií a shrnuty do takzvaných obecných trsů. Závěr bakalářské práce obsahuje shrnutí těchto trsů a porovnání získaných dat.

ABSTRACT

STUCHLOVÁ, N. *The Problematics of Domestic Violence : Bachelor Thesis*.
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020.
62 p. Supervisor : JUDr. Květuše Kondrysová

Key words: domestic violence, victim, help, risk factors, legislation

The bachelor thesis summarizes clear and coherent information about the problematics of domestic violence. It contains six chapters and is divided into theoretical and research part.

The theoretical part is focused on understanding the problematics of domestic violence. It includes the legal regulation of domestic violence in the Czech Republic, where people at risk of domestic violence can turn for help, individual characteristics of the roles in domestic violence, consequences of this phenomenon, description of the police procedure in domestic violence, comparison of Czech and Slovak legislation in the same area and other related topics.

The research part includes own research, which was created with the help of qualitative data collection. The content is semi-structured interviews with respondents, which are systematically divided into several categories and summarized into so-called general tufts. The conclusion of the thesis contains a summary of these tufts and a comparison of the data obtained.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Teoretické aspekty domácího násilí.....	12
2.1 Fenomén „domácí násilí“	12
2.2 Druhy domácího násilí	13
2.3 Formy násilného jednání	15
2.4 Pojem frustrační tolerance.....	16
2.5 Vznik domácího násilí.....	17
2.6 Osoba ohrožená domácím násilím.....	17
2.7 Násilná osoba	18
2.7.1 SOS centrum	19
2.8 Oběť domácího násilí	19
2.8.1 Ženy.....	20
2.8.2 Děti.....	21
2.8.3 Senioři	22
2.8.4 Muži	22
3 Analýza problematiky domácího násilí	26
3.1 Právní úprava domácího násilí v České republice.....	26
3.1.1 Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod.....	26
3.1.2 Trestněprávní problematika	27
3.2 Reálné možnosti pomoci pro ohrožené osoby.....	28
3.2.1 Institut vykázání	28
3.2.2 Intervenční centra.....	30
3.2.3 Bílý kruh bezpečí	31
3.2.4 Orgán sociálně-právní ochrany dětí	33
3.2.5 DONA linka	35
3.2.6 Mobilní aplikace Bright Sky	35

3.3	Domácí násilí v Plzeňském kraji	36
3.3.1	Vykázání osob ze společného obydlí	36
3.3.2	Návštěvnost poradny Bílého kruhu bezpečí.....	37
4	Postup policejního orgánu v případech domácího násilí	38
4.1	Policista v kontaktu s obětí trestného činu	40
4.1.1	Hlavní zásady pro jednání policistů s obětí.....	40
4.2	Metodika SARA DN (Spousal Assault Risk Assessment).....	41
5	Komparace právní úpravy v oblasti domácího násilí v České a Slovenské republice	43
5.1	Slovenská republika	44
5.2	Shrnutí komparace právní úpravy	45
6	Analýza kvantitativního výzkumu	47
6.1	Tematické okruhy výzkumu.....	47
6.2	Popis respondentů.....	47
6.2.1	Kategorie dětství a vztahy	47
6.2.2	Kategorie domácí násilí.....	49
6.2.3	Kategorie vyhledání pomoci	52
6.2.4	Kategorie doporučení	54
6.3	Zpracování dat	55
6.4	Shrnutí výzkumu	56
	Závěr	58
	Seznam použitých zdrojů	59

Úvod

Domácí násilí tu bylo vždy, jen dříve se o něm veřejně nemluvilo tak otevřeně, jako je tomu dnes. Přesto, že je tato problematika ve velké míře medializována, je domácí násilí často beztrestně aplikováno na stejné oběti, popřípadě obětech. Pod pojmem násilí si většina lidí představí fyzické ublížení, ale mezi druhy domácího násilí patří například i psychické, ekonomické, sexuální, omezování osobní svobody a další.

Ohrožené osoby bývají týrané většinou více formami násilí zároveň. Psychické a fyzické násilí bývá dost často aplikováno současně. Jedná se například o ponižování, zesměšňování, sekýrování či sexuální podvolení. Časem se ohrožená osoba začne cítit méněcenně, je bezprizorní a zcela se oddává násilné osobě. Přestane se stýkat s vlastní rodinou, s přáteli, opustí zaměstnání a tímto chováním se lapí do vlastní soukromé pasti, ze které je bez pomoci blízkých a velké morální podpory okolí skoro nemožné se vymanit. Příbuzní ohrožených osob domácím násilím často ani netuší, že se u nich doma něco takového odehrává. Pokud se domácí násilí týká i dětí, je situace mnohem komplikovanější. Děti, které se ocitnou v nefunkční rodině, jsou svědky násilného jednání a nemají pocit jistoty a bezpečí jsou v dospělosti psychicky méně odolné a často kopírují naučené chování z dětství. Málo které z těchto dětí se v dospělosti dokáže zbavit svých traumat.

Agresivní chování se tedy ve většině případů přebírá již v raném věku od původní rodiny. Násilná osoba se svým patologickým chováním snaží řešit nastalé problémy a využívá svoji sílu k jakési ventilaci vlastních nepříjemných pocitů. Často se k takovému chování uchylují zejména lidé, kteří nemají příliš velké sebevědomí, byli v dětství svědci podobného vzorového chování nebo si nesou trauma, kterého si v mnoha případech sami ani nejsou vědomi.

Teoretická část bakalářské práce se věnuje aspektům domácího násilí, možným druhům, příčinám vzniku či jednotlivým skupinám ohrožených osob. Dále obsahuje systematické informace o možnostech využití organizací v České republice, které se zabývají pomocí obětem domácího násilí, postup policejního orgánu v případech domácího násilí a komparaci právní úpravy České a Slovenské republiky v téže oblasti.

Ve výzkumné části je pak uplatněna metodika polostrukturovaného rozhovoru, který je zaměřen na domácí násilí v praxi, na využívání center pro pomoc obětem domácího násilí a na aplikaci institutu vykazání.

Téma problematiky domácího násilí jsem si vybrala proto, že dle mého názoru je i v dnešní, civilizované a medializované době opomíjeno a neklade se mu taková váha důležitosti, která by měla. Muži a ženy v naší zemi jsou si dle právního řádu již mnoho let rovni, ale statistiky nám naznačují něco jiného. Policejní orgány na domácí násilí nahlízejí s určitou opatrností, a pokud ohrožená osoba vysloveně nejeví známky napadnutí, nejde jí o život nebo o zdraví či nemá očitě svědky vzniklé situace, je v mnoha případech propadající i u soudních řízení. Tyto neefektivní dopady by se měly změnit a postihy za domácí násilí tvrdě zpřísnit.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je analyzovat aktuální situaci v oblasti domácího násilí. Bakalářská práce se zabývá postupem policejního orgánu v případech domácího násilí a komparací právní úpravy České a Slovenské republiky v téže oblasti. Nejdříve budou v práci nastíněny aspekty domácího násilí a dále vymezeny reálné možnosti, kam se mohou oběti tohoto fenoménu obracet pro pomoc.

Výzkumná část je zaměřena na domácí násilí v praxi. Bude zjišťováno, zda oběti využívají center pro pomoc obětem domácího násilí a zda se setkali s institutem vykázaní.

Pro výzkumnou část byla použita metodika polostrukturovaného rozhovoru. Tento typ rozhovoru spadá do kvalitativních metod získávání dat. Pro tento typ rozhovoru je stěžejní příprava jasně definovaných okruhů otázek. V případě potřeby by mělo být možné měnit jejich pořadí, aby se docílilo požadovaného efektu. Je také vhodné pokládat doplňující otázky. Pokud je nějaká odpověď respondenta nejasná, je důležité, aby ji jednoznačně vysvětlil.

Hlavní povinností tazatele je sestavení minimálního počtu témat a otázek, které mají respondenti zodpovědět. Tímto postupem je pak dána určitá garance toho, že budou získány odpovědi na témata všech okruhů. Tato metoda je jedna z nejvíce rozšířených metod pro získávání informací a sběr dat. K analýze takto získaných dat bude použita metoda vytváření trsů. V závěru budou výsledky sloužit k vyhodnocení celého výzkumu.¹

¹ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha : Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4. s. 159 - 160

2 Teoretické aspekty domácího násilí

Teoretické aspekty domácího násilí zahrnují základní pojmy, které jsou žádoucí pro pochopení problematiky. Domácí násilí není nikdy jednorázová událost, ale naopak eskaluje. U ohrožených osob hraje důležitou roli frustrační tolerance. Tento pojem má spojitost s domácím násilím ve smyslu odolnosti jedinců vůči emočnímu napětí.

2.1 Fenomén „domácí násilí“

„Fenomén domácího násilí není mimořádný pro „násilí“ jako takové, ale pro okolnosti, za kterých je pácháno, kým je pácháno, kde je pácháno a z jakých pohnutek.“²

Na násilí je možno pohlížet jako na nástroj moci. Jde o násilný čin, který má za úkol způsobit bolest druhému, ať už fyzickou, psychickou nebo obě najednou. Podstatou takového jednání je moc. Násilí nutí lidi dělat věci proti své vůli, cítit se méněcenně a ponížene.

Na násilí lze hledět z pohledu toho, kdo ho páchá, z pohledu oběti, ale také z pohledu nestranné osoby. Každý má na stejnou situaci odlišný názor.

Člověk, který násilí páchal, se ho snaží definovat v takovém světle, aby vlastní čin zcela popřel. Naproti tomu člověk, na kterém násilí bylo pácháno, přestože cítil bolest a ponížení, čin vnímá jako nehodu nebo násilné chování omlouvá jiným způsobem. Nestranná osoba se na čin dívá neutrálně, je tedy schopna posoudit, za jakým účelem bylo násilí pácháno a jaký mělo mít efekt.³

K domácímu násilí dochází v soukromí, v intimních vztazích, které jsou nejčastěji spojovány citovými vazbami nebo manželstvím. Dochází k němu z pocitu moci a vnitřní potřeby ovládat druhého. Pokud se jedná o dětské oběti, je povinnost brát každé podezření na domácí násilí vážně, bez ohledu na to, zda dojde k jeho kriminalizaci. Domácí násilí absolutně popírá význam slova rodina a znevažuje základní lidská práva.⁴

² VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 31

³ JAKOBSEN, B. a M. RÅKIL, ed. *Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. Přeložil Petra ŠTAJNEROVÁ. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2017. ISBN 978-80-87725-40-5. s. 30-32

⁴ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 31

Definicí pojmu domácího násilí je mnoho, základní myšlenku mají ale stejnou. Domácí násilí je vždy stupňované, opakované a rozhodně není příjemným zážitkem. Nejedná se však zdaleka jen o fyzické násilí, ale patří sem i psychické, ekonomické, sexuální, omezování osobní svobody a další.

„Domácí násilí je fyzické, psychické, sexuální či ekonomické násilí mezi blízkými osobami žijícími společně v jedné domácnosti. Domácí násilí zahrnuje všechny formy fyzického, psychického, sexuálního a ekonomického násilí, pro které je charakteristické opakování, dlouhodobost a zvyšující se tendence jednotlivých incidentů.“⁵

Jde o „jakékoliv jednání, které má za cíl uplatnění moci nebo kontroly nad osobou, ve vztahu k níž pachatel může nebo někdy v minulosti mohl být považován za osobu blízkou“⁶

V 95% případů domácího násilí je obětí žena. Tyto údaje potvrzuje Český statistický úřad a k obdobným číslům došla i Světová zdravotnická organizace. Žena v rámci genderově podmíněného násilí ohlásí fyzické či sexuální týrání v rámci partnerského soužití jen ve zlomkách případů. Co se týká znásilnění, odhadují se nahlášení těchto případů pouze na 5-10%. Dopady na oběti domácího a genderově podmíněného násilí jsou obrovské a zasahují zpravidla do všech oblastí jejich života. V mnoha případech má oběť častěji absenci v zaměstnání, následné zdravotní problémy a stává se tak více závislá na násilníkovi, z důvodu ztráty ekonomické nezávislosti.

Domácí násilí je velice složité. Specifické je tím, že se odehrává mezi osobami blízkými, a tudíž za zavřenými dveřmi a v mnoha případech beze svědků. Není to problém jen osob, kterých se domácí násilí dotklo, ale celé společnosti. Ať přinese legislativa jakákoliv opatření, v praxi je vidět nedostatek jejich efektivnosti. V této otázce se tedy nelze spoléhat jen na právní úpravu.⁷

2.2 Druhy domácího násilí

Domácí násilí se nevyskytuje jen ve fyzické formě, naopak tento fenomén skýtá vícero druhů. Lidé se dají trýznit mnoha způsoby. Pro některé jedince je psychické

⁵ ÚLEHLOVÁ, D. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno : Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. ISBN 978-80-7013-502-0. s. 11

⁶ MARTINKOVÁ, M. a R. MACHÁČKOVÁ. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí: dva příspěvky k problematice domácího násilí v České republice (empirické poznatky a rozbor vybrané právní problematiky)*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-86008-98-3. s. 11

⁷ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 11-13

násilí zatěžující více než fyzické, a tudíž více trýznivé. Někteří nesnesou být na někom závislí, což poukazuje na potřebu ekonomické nezávislosti.

Příklady některých druhů domácího násilí

Fyzické násilí – provází ho zejména držení, strkání, bití pěstmi, tahání za vlasy, kopání, ohrožování zbraněmi, znehybňování oběti například přivazování, zavírání do tmavých místností, špatné chování k oblíbenému zvířeti a v případě dětí jde třeba o ničení oblíbených hraček.

Psychické násilí – jde zejména o slovní napadání, ponižování, zesměšňování před svědky a zastrašování.⁸ Přináší opakovanou a velice často eskalující nekontaktní agresi, která poškozují duševní, ale i tělesné zdraví oběti. Při psychické formě násilí je rozhodující úmysl násilné osoby terorizovat oběť, a dále subjektivní pocit samotné oběti.⁹

Sexuální násilí – jedná se o sexuální činy, které jsou vynucovány a často působí bolest a ponížení. Nátlak na druhého podmanit se k pohlavnímu styku. Do tohoto druhu domácího násilí spadá i znásilnění, nebo nucení k sexuálnímu styku se zvířaty či sexuální mučení.

Materiální násilí – jedná se o zastrašování nebo ponižování ničením materiálních statků, rozbíjení nábytku, bušení do dveří, trhání oblečení nebo ničení jiných předmětů.¹⁰

Ekonomické násilí – spočívá v nemožnosti oběti disponovat společnými nebo vlastními finančními prostředky. V případě jejich poskytování je oběť ponižována.

Sociální násilí – jeho cílem je izolace oběti od příbuzných a přátel, která se díky tomu po čase stává závislou na násilníkovi. Tato skutečnost posiluje důvěryhodnost násilníka. Oběť vlastně nemá možnost někomu se svěřit, tudíž je minimalizována možnost i nepřímých svědků.¹¹

Emocionální násilí – je cíleno na osoby nebo věci, kterých si oběť cení nejvíce. Může jít o vyhrožování nebo trýznění domácího mazlíčka, ničení nenahraditelných věcí,

⁸ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 26-27

⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha : Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 9788024722078. s. 23

¹⁰ JAKOBSEN, B. a M. RÅKIL, ed. *Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. Přeložil Petra ŠTAJNEROVÁ. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2017. ISBN 978-80-87725-40-5. s. 36-37

¹¹ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 27

kteře jsou v osobním vlastnictví týrané osoby, jako jsou zděděné předměty nebo fotografie.¹²

2.3 Formy násilného jednání

Sociální izolace – jedná se o absolutní izolaci oběti, která má zakázáno stýkat se s příbuznými i s přáteli, telefonovat nebo vycházet. Stejně tak je oběti přikazováno, jak se bude chovat a co si oblékne na sebe. Jde o vyčerpávající dohled nad jejím životem.

Zastrašování – používání křiku, vyvolávání strachu, ničení osobního majetku, vyhrožování typu opuštění rodiny, odnětím nebo zabitím dětí, vlastní sebevraždou.

Vyčerpávání – přikazování nesmyslné práce, odpírání spánku.

Citové týrání – věčné sekýrování, nadávky, vyvolávání pocitu viny za nastalou situaci, poskytování občasných laskavostí, ignorace.

Ekonomické týrání – zákaz chození do zaměstnání, neposkytování financí, případně dle libovůle násilníka, nucení prosit o finance na obživu a na chod domácnosti, nepodílení se na nákladech spojených s bydlením.

Vydírání – využívání zejména společných dětí. Podsouvání oběti, že je špatný rodič, navádění dětí proti oběti, vyhrožování oběti, že v případě jejího odchodu už své děti neuvidí.¹³

Pachatel tyto formy násilného jednání používá zpravidla proto, aby se sám necítil méněcenně a ublíženě. Násilí je pro něj prostředek k zažití pocitu moci. Vyvolaný strach a podřízenost druhých v něm vzbuzuje pocity jeho vlastní významnosti. Realita vypovídá o tom, že ženy a děti trpí násilím nejčastěji. Je to dáno hlavně pozicí ve vztahu. Pachatel se zaměřuje vždy na slabší jedince.

Násilí je projevem inteligence a je zcela kontrolované. Výběr oběti, místo a čas činu nebo způsob jeho provedení není náhodný. Pachatel si vybírá oběť, podle jejího postavení ve skupině. Čím níže si cíl stojí, tím více se jeví jako rozumný. Pachatel před napadením oběti vyhodnotí rizikové faktory a následný přínos. Komplexně jde o jednoznačný projev kontrolovaného a úmyslného chování.¹⁴

Mezi formy násilného jednání můžeme zařadit i přehlížení. Pachatel ve většině případů popírá své činy a skrývá je i před sebou samým. Oběť se často snaží

¹² ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2. s. 9

¹³ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 27-28

¹⁴ JAKOBSEN, B. a M. RÅKIL, ed. *Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. Přeložil Petra ŠTAJNEROVÁ. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2017. ISBN 978-80-87725-40-5. s. 58-60

s pachatelem o problému mluvit v domnění, že se situace změní nebo vysvětlí a povede ke konci utrpení. Pachatel však nestojí o vracení se k jeho činům a raději mlčí nebo poukazuje na nedostatky a chyby oběti a tím se na ní dopouští dalšího násilí v podobě psychického nátlaku. Přehlížení problému přispívá k pokračování v násilí a může vést k jeho stupňování.

Popírání nebo též bagatelizace násilí je primitivnější strategií, jak své činy utajit. Tuto strategii užívají často pachatelé při komunikaci s Policií České republiky. Vytríbeným volením slov a výrazů se snaží z násilí udělat něco neškodného. Svě činy bagatelizují ve smyslu, že nebyly až tak přehnané, devastující nebo si stojí za názorem ojedinělého případu. Popírání je v těchto situacích bráno jako obranný mechanismus. Pachatel se cítí bezmocně a nevidí východisko ze svých problémů, proto násilí následně opakuje.

Externalizace neboli svalování své odpovědnosti na druhé je též forma násilného jednání. Pachatel přesune svou odpovědnost za čin na oběť a domnívá se, že k napadení byl vyprovokován a donucen. Následně se vlastní prezentací stává obětí on. Podobně se dá externalizace použít v případech násilí, kdy pachatel požil alkohol, má problémy v práci nebo při nedostatku spánku. V tomto případě se pachatel sám cítí ponížene a lapen mocí jiného. Tento stav nahrává opakovatelnosti násilí.¹⁵

2.4 Pojem frustrační tolerance

Frustrační toleranci můžeme chápat jako hraniční bod, po který je schopen jedinec zvládat emoční napětí bez zkresleného vnímání a nežádoucích sociálních reakcí. Stejně tak můžeme říci, že jde o míru odolnosti jedince v zátěžových situacích a jeho schopnost psychické regenerace. Při nedostatku spánku, zhoršeném zdravotním stavu nebo dlouhodobé nadměrné psychické zátěži, není jedinec schopen vyvarovat se impulsivních reakcí a často se nechá odradit dílčími neúspěchy.

Velký význam v utváření frustrační tolerance má citový vztah k rodině již v dětství. Jedinci vyrůstající v emočně nevyrovnaných rodinách, bez pocitu bezpečí a jistoty bývají málo odolní vůči psychické zátěži. Paradoxem je, že v dospělosti se tyto traumatizující jedinci mohou naučit být odolnější, pokud se jim podaří vyrovnat se se svým traumatem. Utrpení, které zažívají v rámci své existence, jim pomáhá posilovat jejich psychickou odolnost.

¹⁵ JAKOBSEN, B. a M. RÅKIL, ed. *Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. Přeložil Petra ŠTAJNEROVÁ. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2017. ISBN 978-80-87725-40-5. s. 178-179

Naopak vyšší frustrační toleranci mají jedinci s realistickým pohledem na svět a jednoznačně vyjasněným hodnotovým žebříčkem. Děti, které se cítí v bezpečí, vyrůstají v jistotě a v citově vyvážené rodině mají stabilnější psychiku. Odrazem takového dětství je větší odolnost vůči psychické zátěži.¹⁶

2.5 Vznik domácího násilí

Domácí násilí sebou nese určité znaky a rizikové faktory. Nelze přesně definovat jeho vznik a jednoznačné příčiny, přesto na tento fenomén mohou základní indicie poukázat.

Znaky domácího násilí:

„Opakování a dlouhodobost – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek.

Eskalace – od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život.

Jasně a nezpochybnitelně rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné – domácí násilí nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené střídají.

Neveřejnost – probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly.“¹⁷

2.6 Osoba ohrožená domácím násilím

Za osobu ohroženou domácím násilím můžeme považovat kohokoliv, kdo je vystaven násilí na domácí půdě ze strany blízkého člověka. Domácí násilí se objevuje napříč společnostmi, bez ohledu na vzdělání, pohlaví či společenské postavení. Obdobně jako je tomu u jednotné definice pro vznik domácího násilí, neexistuje ani jednotná verze pro profil ohrožené osoby domácím násilím. Všeobecně si lidé pod ohroženou osobou představují slabého člověka.

Osoba ohrožená domácím násilím si může k násilné osobě vytvořit určité emoční vazby.

¹⁶ CIMRMANNOVÁ, T. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha : Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2205-7. s. 27-28

¹⁷ *Bílý kruh bezpečí o.s. : Domácí násilí* [online]. [cit. 2018-07-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>.

Příklady emočních vazeb:

Syndrom naučené bezmoci - pro jednodušší pochopení si uvedeme příklad. Jedinec je frustrovaný, protože se mu stále opakují špatné zkušenosti s výběrem partnerů. V každém vztahu se cítí v pozici ohrožené osoby domácím násilím. Tento opakující se jev má na jedince negativní dopad a může časem vést až k takzvanému syndromu naučené bezmoci, kdy si jedinec na násilné chování navykne a raději se situaci přizpůsobí. Tento stav vede k naprosté rezignaci klást násilné osobě jakýkoliv odpor.

Syndrom týrané osoby – zde se jedná většinou o navazující fázi na naučenou bezmoc. Týrané osoby setrvávají v násilném prostředí i přes to, že se násilí stupňuje a mnohdy jim jde o holý život. Přesvědčují samy sebe, že je chyba v nich a strach z jakékoliv změny pro ně představuje něco mnohem horšího, než je bití, na které jsou již zvyklí.

Stockholmský syndrom - poslední fází těchto syndromů je Stockholmský syndrom. Ohrožená osoba žijící v násilném vztahu, si časem vyvine kladný vztah k násilné osobě. Syndrom vzniká naprostou izolací od okolního světa a zvyšujícím se týráním.¹⁸

2.7 Násilná osoba

Za násilnou osobu je považován každý, kdo se dopouští domácího násilí na jemu blízkých osobách. Násilnými osobami jsou muži i ženy. U mužů je častější používání fyzické formy násilí, ženy naopak častěji používají psychickou formu. Co se týká sexuální formy, zde jednoznačně dominují muži. Stejně tak důvody, proč se dopouštějí domácího násilí, bývají odlišné. Motivem je často potřeba uvolnění, ublížení partnerovi nebo vybití vzteku. Typologie násilných osob taktéž nemá jednotnou definici.¹⁹

„Vymezit násilnou osobu jako osobu agresivní je hodně zjednodušující, přestože pojmy násilí a agrese bývají běžně zaměňovány a užívány jako synonyma. Za násilí se označuje jakékoli záměrné ubližování, tj. jakákoli agrese. Násilí se tedy definuje shodně jako agrese, rozdíl je v závažnosti důsledků.“²⁰

¹⁸ KOTKOVÁ, M. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno : Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4. s. 21-23

¹⁹ KOTKOVÁ, M. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno : Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4. s. 24

²⁰ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 61

Pokud se lidé ptají, co je a co není domácí násilí, je těžké jim na takovou otázku jednoznačně odpovědět.

Charakteristickými znaky pro identifikaci domácího násilí mohou být zejména intimní vztahy, společné obydlí, úzká propojenost partnerů – společné děti, dlouhodobost a opakovatelnost trýznění či eskalace agresivity.

Dalším charakteristickým znakem je problém s dokazováním a postižitelností násilného chování. Jelikož se tak děje v rodinném kruhu a beze svědků, pro oběti je takřka nemožné útočníka usvědčit. Neméně důležité je také zmínit, že násilí mnohdy pokračuje i po rozchodu a odstěhování oběti ze společného obydlí. Jde zejména o případy, kdy mají násilník a oběť společné děti.²¹

2.7.1 SOS centrum

SOS centrum je program, který nabízí Diakonie ČCE v Praze od roku 2009. Jedná se o terapeutický program pro osoby, které se chovají násilně ve vztazích a mají problémy s agresí. Tento projekt je zaměřen na pomoc pachatelům domácího násilí a násilným osobám. Hlavním cílem je zlepšení komunikace a chování v osobních vztazích a osvojení si řešit konflikty bez násilné formy. Program nabízí mimo jiného tematiku moci a kontroly, související s rolemi muže a ženy ve společnosti, porozumění vlastním agresivním projevům, změnu postojů v partnerských vztazích nebo učení se kontrole vlastního chování a používání nenásilného přístupu při řešení vztahových problémů. Je zde snaha terapeutů o to, aby násilné osoby přijaly odpovědnost za vlastní chování a neobviňovaly druhé nebo situaci nebagatelizovaly. Program nabízí individuální i párové konzultace, které probíhají zpravidla jednou týdně po dobu až šesti měsíců.²²

2.8 Oběť domácího násilí

Oběť domácího násilí je možno charakterizovat jako člověka žijícího v jedné domácnosti s násilnou osobou. Týká se žen, dětí, seniorů a v neposlední řadě i mužů a zdravotně postižených jedinců.

²¹ ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2. s. 10-12

²² *Domácí násilí.cz : Program pro osoby s násilným chováním ve vztazích* [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.domacinasili.cz/nasilne-osoby/program-pro-osoby-s-nasilnym-chovanim-ve-vztazich/>>.

Ženy jsou stále nejčastějšími oběťmi domácího násilí. Za ženami statistiky uvádějí děti. Ty jsou často svědky, ale i samy oběťmi domácího násilí. Tento neblahý jev negativně a dlouhodobě ovlivňuje jejich vývoj.

Další skupinou, která je ohrožována domácím násilím, jsou senioři. Lidé nad šedesát pět let jsou trýzněni většinou vlastními dětmi, což je pro ně mnohem více bolestné a nechtějí se s touto soukromou problematikou ze studu nikomu svěřovat. Z tohoto důvodu jsou hlášené případy domácího násilí v této skupině méně zastoupené.

Taktéž cílová skupina mužů, jako obětí domácího násilí není často hlášena. Společnost se na týrané muže dívá takzvaně z patra a vysmívá se jim. Muži se s ohledem na tuto skutečnost raději s faktem týrání nesvěřují.

Poslední skupinou jsou zdravotně postižení, i těch se domácí násilí týká. Společnost se o něm dozvídá, až při jeho fatálním konci. Zveřejňují se případy, které se dostanou před soud. U této skupiny neexistují žádné statistiky, tento druh násilí je zcela skryt.²³

2.8.1 Ženy

Domácí násilí se odehrává většinou mezi mužem a ženou v partnerském vztahu. Často přetrvává i u bývalých partnerů, takzvané expartnerské násilí. Vztahy jsou v těchto případech velice intimní, a to nahrává násilné osobě. Specifická znalost oběti odkrývá násilné osobě její slabé stránky a citlivá místa. Společná domácnost dává prostor k násilným útokům beze svědků, a to prakticky kdykoli. Pokud násilí přece jen někdo zaregistruje, žena se obvykle postaví do role omlouvající násilnou osobu. Samy ženy v případech odhalení domácího násilí celou situaci bagatelizují, partnera omlouvají a jeho chování připisují alkoholu, hněvu, či špatné náladě. Jsou i případy, kdy tvrdí, že si zranění způsobily samy svojí nešikovností.

Jednotná charakteristika týrané ženy neexistuje, názory se mezi odbornou veřejností liší. Z jednoho úhlu pohledu jde o ženy, které mají nízkou sebeúctu, jsou přesvědčeny, že si násilné chování od partnera zaslouží a často se cítí vinny za svá údajná pochybení. Z jiného úhlu pohledu jde o ženy, které mají dvě tváře. Světu se ukazují jako optimistické, pozitivní a pasivní, naopak ve svém soukromí žijí v hněvu a hrůze. Ve skutečnosti jde o velice silné ženy, často v profesním životě úspěšné,

²³ ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2. s. 6-7

aktivní a sebevědomé, mimo rodinný systém. Týrané ženy se zdráhají vyhledat odbornou pomoc.²⁴

„Je vždy nanejvýš nutné ke každé takové ženě přistupovat jako k jedinečné bytosti, respektovat její individualitu a neuchýlit se ke stereotypnímu posuzování (Všechny týrané ženy jsou stejné).“²⁵

2.8.2 Děti

Děti jsou domácím násilím mezi rodiči těžce traumatizovány. Mohou být přímými i nepřímými oběťmi. Dítě je jako přímá oběť domácího násilí vnímáno v případech, kdy je proti němu ze strany násilného rodiče cíleno fyzické, psychické či sexuální násilí. Jedná se také o děti, proti nimž byl spáchán trestný čin nebo je tu podezření na takový trestný čin, který dítě ohrožuje na životě, zdraví, mravním vývoji či jeho lidskou důstojnost. Dítě v roli nepřímé oběti domácího násilí je přítomno či svědkem domácího násilí mezi rodiči nebo osobami ve stejné domácnosti. Tento patologický jev má negativní dopady na citový, rozumový a mravnostní vývoj dítěte. Dítě žije v permanentním stresu, to má vliv na poruchy chování, problémy ve škole, stresové reakce, deprese, poruchy spánku nebo snížení sebeúcty. Při útocích se snaží bránit napadenou osobu a vystavuje se tím samo fyzickým útokům. Děti, které vyrůstají s násilnou osobou, zpravidla přebírají její vzorce chování.²⁶

Pokud se rodiče rozvádějí nebo rozcházejí, matky mají obavy o své děti. Kontakt s násilnou osobou, tedy v tomto případě většinou s otcem je matkami vnímán jako velké nebezpečí. Střety mezi rodiči se tedy často přesouvají z partnerského vztahu přímo na děti. U násilné osoby nelze jednoznačně říci, zda bude mít na děti dobrý vliv či se stanou také oběťmi domácího násilí. Násilný partner tedy nemusí být dobrým otcem. Při nařízeném styku dětí s otcem, dítě samo situaci chápe nesrozumitelně a zanechává to negativní stopu v jeho už tak otřesené psychice. V této rovině je snaha o zahrnutí problematiky do nápravných programů pro násilné osoby. Pomáhající instituce chtějí zmírnit obavy matek ze styku dětí s otcem a více se zaměřit na odbornou péči dětí v různých věkových kategoriích.²⁷

²⁴ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 91-93

²⁵ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 93

²⁶ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 120-121

²⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha : Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 9788024722078. s. 46-47

2.8.3 Senioři

Tato skupina ohrožených osob domácí násilí úplně přehlíží nebo ho není schopna rozpoznat a následně ohlásit. Důležitou roli v rozpoznání domácího násilí hraje nejen věk osob, ale i případné nemoci, jako jsou demence nebo deprese. Násilnými osobami jsou v tomto případě nejčastěji vlastní děti nebo vnoučata. Senioři se stydí a mají strach, že když násilí ohlásí, přijdou o osobu, která se o ně stará či budou muset opustit domov a jít do ústavu nebo nemocnice. Z důvodu časté závislosti na násilné osobě tedy násilí neohlašují a raději si násilné chování nechávají líbit. Bojí se také odplaty nebo stupňování násilí vůči jejich osobě. Rovněž chtějí zachovat soukromí rodiny, a proto jsou zdrženliví v ohlášení násilí. U seniorů je specifická forma násilí v podobě nerespektování jejich lidské důstojnosti. Pracovníci sociálních služeb a zdravotníci jsou jedni z mála, co se do blízkosti ohrožených osob dostanou, tudíž mohou domácí násilí identifikovat a nahlásit. Seniorům je nutné věnovat náležitou pozornost a naslouchat jim, stejně tak neignorovat jakoukoli formu zanedbávání či týrání. Je důležité se zaměřit na případné podlitiny, zanedbanou hygienu, škrábane, zmatenost, pasivitu, úzkost, problémy se spánkem a v neposlední řadě neadekvátní výdaje peněz či změny závěti.²⁸

*„Zanedbávání znamená především odpírání, opomenutí nebo selhání péče o starého člověka, jehož důsledkem může být jeho poškození,“*²⁹

2.8.4 Muži

Násilí na mužích se dostává stále více do povědomí veřejnosti, dokazují to různá empirická šetření a také statistiky některých pomáhajících institucí. Domácí násilí se odehrává nejčastěji v partnerských vztazích. Empirické výzkumy se tedy zaměřují hlavně na tuto oblast. U mužů je statisticky menší pravděpodobnost, že se stanou obětí domácího násilí než je tomu u žen, a to dvakrát nižší. Zpravidla se domácí násilí v této skupině projevuje strkáním nebo narážením. Muži nevyhledávají lékařskou pomoc, je u nich také menší pravděpodobnost zranění při útocích, než je tomu u žen. Z útoků obvykle muži neutrpí žádná fyzická zranění, tudíž se nevnímají jako oběti a nevidí tedy důvod, proč takové incidenty nahlašovat. Muži mají obvykle vlastní

²⁸ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 126-128

²⁹ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 129

bydlení a stabilní zaměstnání, jsou tedy zajištěni oproti ženám finančně lépe. Z tohoto důvodu je pro ně snazší násilný vztah opustit.³⁰

K mužům, jako obětem domácího násilí, se musí přistupovat velice citlivě. Oběti jsou často traumatizované a zažívají těžké emoční ztráty. Pokud mají děti, jejich otcovství bývá silně narušeno. Jen málokdy se obrací na odbornou pomoc a své partnerky zpravidla neopouštějí.³¹

Rizikové faktory:

Mezi rizikové faktory, které ovlivňují vznik domácího násilí, je možno zařadit nerovnost pohlaví, mladší věk, chudobu, kriminální minulost, nezaměstnanost, psychotropní látky nebo základní vzdělání.

Stejně tak jsou důležité převzaté vzorce, kdy jeden z partnerů, eventuálně oba vyrůstali v rodinných vztazích, kde bylo násilí na denním pořádku.³²

„Obecně se má za to, že k domácímu násilí vede vztahová nespokojenost, negativní hodnocení partnerova/partnerčina chování, nevyrovnané mocenské rozložení sil, konfliktní životní styl s častými rozepřemi a urážkami vedoucími ke snižování sebeúcty. Čím více partner pozbývá sebedůvěry, tím vyšší je pravděpodobnost agresivních reakcí.“³³

Příčiny:

Neexistuje přesná teorie, která by definovala vznik domácího násilí. Když k násilí dochází, jedná se vždy o souhrn několika vlivů. Ani u jednotlivých případů domácího násilí nelze definovat jednoznačnou příčinu jeho vzniku.

Možné příčiny naznačuje například takzvaný ekologický model, který představil Dutton. Kevin Dutton je výzkumný psycholog na Oxfordské univerzitě. Působí na katedře experimentální psychologie. Duttonovi hlavní výzkumné zájmy spočívají v přesvědčování a společenském vlivu, a také se zabývá psychopatickou osobností.³⁴ Duttonův model spočívá ve čtyřech rovinách zdrojů a příčin domácího násilí.

³⁰ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 95-97

³¹ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 99-100

³² VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 28-29

³³ VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha : proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7. s. 35

³⁴ Dr Kevin Dutton, Ph.D. : *Psychologist, Author, Speaker*. [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.kevindutton.co.uk/about/>>.

Makrosystém – je dán standardními hodnotami a postoji společnosti. Přetrvává přežitkem, že domácí násilí je veřejností přijímáno a tolerováno.

Exosystém – zde se jedná o sociální skupiny, ve kterých se jedinec pohybuje, například škola nebo zaměstnání. Za rizikové faktory vzniku domácího násilí v tomto modelu můžeme považovat stres v zaměstnání, vztahové problémy v kolektivu nebo naopak nezaměstnanost.

Mikrosystém – tento model se odehrává v rodinném kruhu a v nejbližším sociálním okolí jedince. K domácímu násilí dochází z důvodu konfliktů rolí v rodině nebo konfliktů v blízkých vztazích. Mezigenerační přenos domácího násilí se pak děje převzetím vzorců chování od rodičů. Dítě vyrůstající v násilné rodině může tento vzorec přijmout, stejně tak je ale možné, že si osvojí roli oběti a v budoucnu se při násilném jednání nemusí být schopno bránit.

Ontogenetická rovina – v této rovině se jedná o charakteristiku osobnosti jedince, respektive o jeho individualitu. Zpravidla se mluví o psychiatrickém modelu, kdy se vznik domácího násilí přisuzuje osobnostním charakteristikám násilné osoby a zřídka ohrožené osobě. Jako příčina se jeví psychopatologie vznikající v raném vývoji násilné osoby, neschopnost řešení problémů, nedostatek empatie či emoční plochosť. Ontogenetická rovina je značně ovlivněna předanými geny i mikrosystémem, ve kterém si dítě osvojuje chování k druhým.³⁵

Následky domácího násilí:

Následky domácího násilí na obětech zanechávají nejen fyzické, ale hlavně psychické újmy dlouhodobého charakteru. Téměř každá oběť trpí úzkostnými stavy a depresivními poruchami, pocity bezmocnosti a narušeným nebo žádným sebevědomím. Výjimkou nebývá ani posttraumatická stresová porucha. Posttraumatickou stresovou poruchu doprovází netečnost, apatie, poruchy spánku, bušení srdce, ztráta chuti do života nebo závislost na alkoholu, lécích či drogách. Oběť neví, jak se má chovat ke svému okolí a uzavírá se do sebe.³⁶

Následky domácího násilí na dětech se odvíjejí od jejich věku. Mají charakter zejména psychického a emocionálního směru. V tomto případě je potřeba a nutnost odborné psychologické pomoci, jelikož domácí násilí na dítěti narušuje a ohrožuje jeho budoucí sociální vývoj. Ke špatnému sociálnímu vývoji dítěte dochází nejen

³⁵ KOTKOVÁ, M. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno : Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4. s. 19-21

³⁶ ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2. s. 15-16

v případech samotného týrání, ale i v jejich roli jako svědka. Následky domácího násilí mění chování dětí. Děti bývají plačtivé, nechtějí přijímat potravu, jsou úzkostné, mají noční můry, pomočují se a v neposlední řadě trpí depresemi, mohou utíkat z domovů nebo přemýšlet nad sebepoškozováním až sebevraždou. Děti, které vyrůstají ve zmiňovaném prostředí, se často v dospělosti samy stávají násilnými osobami.³⁷

³⁷ ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2. s. 58

3 Analýza problematiky domácího násilí

Pro domácí násilí je důležitá právní úprava této problematiky v rámci České republiky a pro ohrožené osoby tímto fenoménem nabízené aktuální možnosti, kam se mohou obracet pro pomoc, ať už psychologickou nebo právní.

3.1 Právní úprava domácího násilí v České republice

Hlavní pilíře právní úpravy domácího násilí jsou Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v účinnosti od 1. 1. 1993³⁸ a Listina základních práv a svobod. Legislativu podporuje i Evropská unie. Například Úmluvou Rady Evropy, která se zabývá prevencí a potíráním násilí vůči ženám a domácím násilím. Úmluva Rady Evropy je snahou o vyřešení problému s porušováním lidských práv.³⁹

Problematiku domácího násilí upravuje také zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vydán s účinností od 1. 1. 2009, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.⁴⁰

Dále trestněprávní ochranu před domácím násilím upravuje Trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb. v účinnosti od 1. 1. 2010.⁴¹ Z trestněprávního hlediska bude zmíněn trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

3.1.1 Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod

Ústava České republiky říká, že Česká republika je demokratický právní stát, který je založen na úctě k právům a svobodám člověka a na nedotknutelnosti hodnot lidské důstojnosti a svobody. Pojednává o základních právech občanů.⁴²

Neméně důležitou roli pak v ústavním pořádku zastupuje Listina základních práv a svobod.

³⁸ *Zákony pro lidi.cz* : Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.

³⁹ *Blog Rovné šance* : *Istanbulská úmluva* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.rovnesance.cz/istanbulska-umluva/>>.

⁴⁰ *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424>>.

⁴¹ *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon č. 40/2009 Sb.* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

⁴² *Hrad.cz* : *Ústava České republiky* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>>.

„Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“⁴³

Každý má právo mít práva a život bez rozdílů a diskriminace. Článek 32 přímo pojednává o zákonné ochraně rodičovství a rodiny, mladistvých a dětí. Domácí násilí tedy zásadně porušuje práva plynoucí jak z Ústavy České republiky, tak i z Listiny základních práv a svobod.⁴⁴

3.1.2 Trestněprávní problematika

Trestněprávní ochrana před domácím násilím je upravena zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Pachatel může naplnit hned několik skutkových podstat trestných činů.

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí spadá pod § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Skutkovou podstatou tohoto trestného činu je týrání osoby blízké nebo jiné osoby žijící ve společném obydlí. Nejedná se tedy jen o blízké osoby, ale týrání může být vystavena i cizí osoba, která žije ve společném obydlí s pachatelem, například nájemník.

Trestný čin týrání svěřené osoby nalezneme pod § 198 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Je ve speciálním postavení k trestnému činu týrání osoby žijící ve společném obydlí. Ze speciálního postavení vyplývá, že se užije přednostně. Upravuje zájem společnosti na ochraně osob, které jsou z nějakých důvodů v péči nebo výchově jiných osob.

Jedná se nejen o děti, ale i o osoby, které jsou odkázány, ať už pro své stáří, invaliditu nebo nemoc na péči jiných osob. Jednání pachatele pak spočívá v týrání jemu svěřených osob do péče nebo výchovy.⁴⁵

Trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání se nachází pod § 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Pokud násilná osoba, která byla vykázána ze společného obydlí na základě § 44 - 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, závažně nebo opakovaně maří toto rozhodnutí, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí, zdržovat se

⁴³ *Poslanecká sněmovna : Hlava první - Obecná ustanovení* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

⁴⁴ *Poslanecká sněmovna : LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

⁴⁵ KRALÍČKOVÁ, Z. *Právo proti domácímu násilí*. V Praze : C.H. Beck, 2011. Beckova skripta. ISBN 978-80-7400-381-3. s. 92-93

vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku a jakéhokoli kontaktu s ohroženou osobou, bude tato osoba potrestána odnětím svobody až na dvě léta.⁴⁶

3.2 Reálné možnosti pomoci pro ohrožené osoby

Domácí násilí značně ovlivňuje rodinné životy. Stát se proto rozhodl garantovat následující aktivity, které v oblasti domácího násilí zaujímají místo prevence a následné péče o ohrožené osoby tímto jevem.

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky v roce 2001 uspořádal kampaň, jejímž hlavním cílem bylo vzdělávání příslušníků Policie České republiky a zřízení webové stránky pro širokou veřejnost, zabývající se otázkou domácího násilí. Výsledek této kampaně poukázal na to, že se všeobecně nedodrží oznamovací povinnost trestných činů, překvapivě ani v profesi lékařů.

Dlouhodobá snaha nestátních i státních činitelů vedla k novelizaci legislativy, která upravuje problematiku domácího násilí. Legislativa je převážně postavena na činnosti Policie České republiky, intervenčních center a soudů.

Dále se v české legislativě objevila možnost vykázání pachatele z domácnosti. Ještě před touto možností nebyl žádný nárok na policejní ochranu, pokud nedošlo k jednoznačnému fyzickému napadení, které ohrožovalo na životě nebo zdraví. Tento institut se tak jeví, jako rychlé východisko z krizové situace.⁴⁷

3.2.1 Institut vykázání

Institut vykázání upravuje v České republice § 44 – 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vydán s účinností od 1. 1. 2009. Lze-li u násilné osoby důvodně předpokládat, že se dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu ze společného obydlí, a zároveň i z jeho bezprostředního okolí. Policista tak může učinit i bez přítomnosti násilné osoby. Vykázání trvá 10 dnů ode dne jeho provedení. Nelze zkrátit jeho trvání, a to ani se souhlasem napadené osoby.⁴⁸

⁴⁶ *Zakony.centrum.cz* : *Trestní zákoník* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-4-paragraf-337>>.

⁴⁷ CIMRMANNOVÁ, T. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha : Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2205-7. s. 93-94

⁴⁸ *Zakony pro lidi.cz* : *Zákon o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424?text=%C2%A744>>.

Pokud se současně podává návrh na vydání předběžného opatření podle § 400 – 414 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních⁴⁹ v průběhu vykázání, tak se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o návrhu. Vykázání oznamuje policista ústně jak vykázané tak i ohrožené osobě. O tomto úkonu se vyhotoví potvrzení o vykázání, které je oběma zúčastněným předáno proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je jednoznačné vymezení prostoru, ve kterém se vykázaný nesmí zdržovat, totožnost ohrožené i vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech pro vykázanou osobu a adresa útvaru policie, kde je možné si vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Pokud jedna či obě zúčastněné strany odmítnou převzít potvrzení o vykázání nebo jeho převzetí písemně potvrdit, uvede policista tuto skutečnost do úředního záznamu.

V případě nepřítomnosti vykazované osoby, poskytne policista při prvním kontaktu s touto osobou poučení o jejích právech a povinnostech. Pokud okolnosti dovolí, policista této osobě předá také potvrzení o vykázání. Pokud tak nelze učinit, poučí osobu o možnosti převzít si potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie.

Vykázaná osoba má právo proti vykázání ze společného obydlí podat na místě námitky. Pokud tak učiní, musí být příslušným policistou uvedeny v potvrzení o vykázání a následně předány bez zbytečného odkladu příslušnému krajskému ředitelství. Námitky je možno podat také písemně, a to nejpozději do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání přímo na příslušné krajské ředitelství. O právu podat námitky informuje vykázanou osobu policista, než ji předá potvrzení o vykázání. Pokud krajské ředitelství rozhodne, že vykázání nebylo oprávněné, vyrozumí o této skutečnosti bez zbytečného odkladu obě zúčastněné strany.

Vykázaná osoba má povinnost neprodleně opustit vymezený prostor policistou, jehož rozsah je uveden v potvrzení o vykázání, a který je vymezen prioritně pro účinnou preventivní ochranu ohrožené osoby, dále zdržet se styku a jakéhokoli kontaktu s ohroženou osobou a odevzdat policistovi veškeré klíče od společného obydlí, které má v držení. Naproti tomu má vykázaná osoba právo vzít si za přítomnosti policisty věci povahy osobní a nezbytné, a to například osobní věci, osobní doklady, osobní cennosti, popřípadě věci potřebné pro výkon povolání podnikatele. Tohoto práva lze využít pouze jednou. Ohrožená osoba je policistou před výkonem tohoto práva informována.

⁴⁹ *Zákony pro lidi.cz : Zákon o zvláštních řízeních soudních* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>>.

Vykázaná osoba má dále právo na vyzvednutí kopie úředního záznamu o vykázání, ověřovat provedení vykázání na čísle 158 a bez zbytečného odkladu na informace o možnostech jiného ubytování. Policista dále od vykázané osoby vyžádá adresu pro doručování.

Ohrožená osoba je dále poučena o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření o zvláštních řízeních soudních, o možnosti využít psychologickou, sociální či jinou službu pro oběti domácího násilí a dále na možné následky, které by pro ni plynuly z vědomě podaných nepravdivých údajů, na základě kterých je dotčená osoba vykázána.

Dojde-li v důsledku vykázání k ohrožení provozu objektu nebo znemožnění výkonu zaměstnání pro vykázanou osobu, je policista povinen o této skutečnosti bezodkladně informovat jak provozovatele takového objektu, tak i zaměstnavatele vykázané osoby, aby bylo možné přijmout potřebná opatření. Policista dále zajistí přítomnost nezúčastněné osoby, při provádění úkonu vykázání, to však neplatí, pokud by hrozilo nebezpečí z prodlení.

Policista má oznamovací povinnost do 24 hodin od vstupu do společného obydlí poskytnout kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému intervenčnímu centru a soudu, kterému přísluší rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Orgán sociálně-právní ochrany dětí bude informován kopií úředního záznamu taktéž, pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba. Policista provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti, které jí vyplývají z vykázání, a to ve lhůtě 3 dnů od vykázání. Provedené úkony a opatření budou zapsány do úředního záznamu.⁵⁰

3.2.2 Intervenční centra

Intervenční centra mají funkční pracoviště ve všech krajích České republiky od 1. ledna 2007. Nabízejí bezplatnou a profesionální pomoc osobám ohroženým domácím násilím ve všech vyskytujících se formách. Mezi jejich základní služby spadá pomoc sociální, psychologická, právní, sociálně terapeutická, ale i zprostředkování ubytování v rámci azylových domů, pokud je to zapotřebí.

Disponují proškolenými pracovníky s osvědčením, které je vydáváno na základě podpisu náměstka ministra práce a sociálních věcí. Všichni pracovníci jsou vázáni mlčenlivostí a dodržováním Etického kodexu Charity České republiky. Postiženým

⁵⁰ *Zákony pro lidi.cz : Zákon o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424?text=%C2%A744>>.

osobám jsou k dispozici koordinátoři přímo zabývající se domácím násilím, psychologové, sociální pracovníci a ve velkém zastoupení právní poradenství.

Mají na starosti i osoby, které jsou v ochranné lhůtě na základě vydaného úředního záznamu o vykázání. V tomto případě kontaktují ohroženou osobu s nabídkou pomoci v krizové situaci a zároveň spolupracují s Policií České republiky a koordinují spolupráci s jinými orgány a institucemi v příslušném kraji. Služby poskytují ambulantně i v terénu.

Na intervenční centra se mohou obracet osoby, které jsou ohroženy domácím násilím a mají zájem řešit svou situaci. Bude jim poskytnuta odborná pomoc, právní poradenství a mnoho užitečných rad a informací k dané problematice. Intervenční centrum v rámci příslušné působnosti mohou oslovit telefonicky, osobně nebo písemnou formou. Je zde možnost řešit problém i zcela anonymně.⁵¹

Obecně se dá říci, že klient již není pod křídly intervenčního centra v době, kdy pominulo ohrožení domácím násilím. Nejčastěji k této události dochází ukončením soužití s násilnou osobou. Ohrožená osoba se odstěhuje, rozvede nebo ukončí vztah rozchodem. Také se může změnit násilná osoba, ale to nebývá časté. V případě odstěhování nebo ukončení vztahu s násilnou osobou, a tudíž brzkým ukončením spolupráce s intervenčním centrem, jsou klientům z důvodu podpory v těžké životní změně doporučováni další odborníci.⁵²

3.2.3 Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je registrován u Ministerstva vnitra České republiky od roku 1991.⁵³ Jedná se o poradnu, která poskytuje pomoc zvláště zranitelným obětem trestných činů a pozůstalým po obětech v rámci celé České republiky, zároveň je nezávislá na státní správě. Základní poskytované služby poradny jsou bezplatné a situace řešené s klienty podléhají vždy velké diskrétnosti. Poradci jsou vázáni mlčenlivostí a klient má právo na anonymitu.

V rámci poradny se využívá případových manažerů, kteří jsou povinni za všech okolností respektovat přání klienta. Bez klientova souhlasu poradna nemůže činit žádné kroky ani sdělovat informace o jeho osobě třetím osobám. Výjimkou se stává situace,

⁵¹ *Bílý kruh bezpečí o.s. : Intervenční centra* [online]. 2009 [cit. 2018-08-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/intervenncni-centra/intervenncni-centra-informace-jake-sluzby-poskytuji-a-nabizi/>>.

⁵² KOTKOVÁ, M. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno : Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4. s. 58

⁵³ *Bílý kruh bezpečí z.s. : Stručná historie Bílého kruhu bezpečí* [online]. [cit. 2018-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/projektova-cinnost/strucna-historie-bileho-kruhu-bezpeci/>>.

kdy by sám poradce byl trestně odpovědný za neoznámení trestného činu, na to je však klient včas upozorněn.⁵⁴

Bílý kruh bezpečí pomáhá komplexně. Disponuje odbornými profesionály z řad právníků, psychologů a sociálních poradců. Díky tomu je schopen nabídnout individuální řešení, rady a informace. Všichni profesionálové věnují svůj volný čas a znalosti pomoci obětem. Dnes je Bílý kruh bezpečí veden jako zapsaný spolek, ale v letech 1991 - 2014 se jednalo o občanské sdružení. Je také zapsán v Registru poskytovatelů sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí a v Registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů Ministerstva spravedlnosti.

V rámci Bílého kruhu bezpečí je možné se obrátit na:

Bezplatnou nonstop linku 116 006 - pro oběti kriminality a domácího násilí.

Celostátní síť poraden Bílého kruhu bezpečí.

Centrálu Bílého kruhu bezpečí v Praze.

Intervenční centrum Bílého kruhu bezpečí v Ostravě.

Klíčové sociální pracovníky (případové manažery) pro zvláště zranitelné oběti a pozůstalé.

Linku Bílého kruhu bezpečí 257 317 110 - nonstop pomoc obětem a svědkům trestných činů.

DONA linku 2 51 51 13 13 - nonstop pomoc obětem domácího násilí.

Bílý kruh bezpečí obětem může přinést například:

Pocit bezpečí a podporu při ventilaci emocí - odborníci se na stud, ponížení, lítost a podobné pocity, které patří k lidskosti, dívají naprosto neutrálně.

Pomoc zorientovat se v individuální situaci.

Stanovit si cíle a priority.

Prověření základních potřeb obětí, jako jsou zdraví, bydlení, finance nebo zaměstnání a jiné.

Informace o navazujících službách, popřípadě jejich doporučení nebo zprostředkování.

V neposlední řadě nabídku doplňkových služeb Bílého kruhu bezpečí pro mimořádně závažné případy.

⁵⁴ *Bílý kruh bezpečí o.s. : Základní principy činnosti* [online]. [cit. 2018-08-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-principy-cinnosti/>>.

Bílý kruh bezpečí spolupracuje se státní správou, nestátními organizacemi a pomáhá při vytváření zákonů. Pořádá semináře, přednášky a věnuje se další osvětě. Je členem zahraniční organizace Victim Support Europe.⁵⁵ Tato nadnárodní organizace byla založena roku 1990 a sídlí v Bruselu. Podporuje rozvoj služeb pro oběti trestných činů v celé Evropě. Zejména se věnuje vypomáhání obětem při styku s úřady, hájí jejich práva a zájmy v rámci trestních řízení a nedá se opomenout také organizování odborných konferencí. Bílý kruh bezpečí zastupuje Českou republiku v této organizaci od roku 1996.⁵⁶

3.2.4 Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Stěžejně je sociálně-právní ochrana dětí upravena zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, s účinností od 1. 4. 2000. Sociálně-právní ochrana je prioritně zaměřena na zájem a blaho dítěte, ochranu rodičovství a rodiny a ochranu vzájemného práva rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Cíleno je zejména na děti, kterým zemřeli rodiče nebo jejich rodiče neplní či nevykonávají rodičovskou odpovědnost nebo práv plynoucích z rodičovské odpovědnosti přímo zneužívají. Dále se sociálně-právní ochrana zabývá dětmi, které byly svěřeny do výchovy jiné osoby, a tato osoba neplní povinnosti, které jí plynou ze svěřením dítěte, nebo tyto osoby mají na vývoj dítěte neblahý vliv, například zanedbávají školní docházku, nechodí do zaměstnání, mají sklony k alkoholu či návykovým látkám nebo spáchaly trestný čin. Sociálně-právní ochrana se zaměřuje také na děti, které opakovaně utíkají od rodičů, o děti mladší 15-ti let, které spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, opakovaně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití nebo o děti, na kterých byl spáchán trestný čin nebo které jsou permanentně ohrožovány násilím.⁵⁷

Význam sociálně-právní ochrany dětí spočívá v zajištění práv dítěte na život, příznivý vývoj, rodičovskou péči, svobodu myšlení, náboženství nebo vzdělání. Také zahrnuje ochranu před tělesným a duševním násilím, zanedbáváním nebo zneužíváním. Sociálně-právní ochrana se poskytuje všem nezletilým dětem bezplatně, bez rozdílu a jakékoli diskriminace. V komplexu zahrnuje soubor práv a oprávněných zájmů dítěte. Zákonná úprava spočívá ve vícero právních odvětvích a právních předpisech. Jedná se

⁵⁵ *Bílý kruh bezpečí o.s. : Poslání a činnost* [online]. [cit. 2018-08-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>>.

⁵⁶ *Bílý kruh bezpečí z.s. : Victim Support Europe* [online]. [cit. 2018-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/evropske-forum-pro-sluzby-obetem/>>.

⁵⁷ *Zákony pro lidi.cz : Zákon o sociálně-právní ochraně dětí* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>>.

tedy o činnost celé řady orgánů v odvětví sociálním, zdravotním, občanskoprávním, trestním a dalších.

Základní práva pro děti a rodinu jsou zakotvena v Listině základních práv a svobod v článku 32. Zaručuje zvláštní ochranu pro základní fungování rodiny, ale také mladistvým a dětem. Rodiče mají právo a povinnost společně vychovávat a pečovat o děti, popřípadě vyžadovat pomoc. Jakékoliv zasahování do rodinného života je možné jen tehdy, když si o to osoby odpovědné za výchovu dětí požádají nebo se o děti dále nemohou nebo nechtějí starat.⁵⁸

V oblasti domácího násilí plní úlohu sociálně-právní ochrany dětí obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Z odboru sociálních věcí těchto úřadů jsou většinou určeni pracovníci, kteří se starají o agendu sociálně-právní ochrany dětí. Činnost těchto pracovníků v oblasti domácího násilí zaštiťují metodická doporučení. Dále právní předpisy jako již zmíněný zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,⁵⁹ nebo zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.⁶⁰

Orgány sociálně-právní ochrany dětí zjišťují informace o dětech, které jsou ohroženy domácím násilím vlastními silami, na základě podnětu od fyzické osoby, na základě žádosti rodiče nebo žádosti samotného dítěte a dalšími způsoby. V případě zjištění, že je dítě v rodině ohroženo domácím násilím, musí záležitost prověřit, blíže posoudit a udělat opatření na ochranu dítěte. Mezi základní opatření lze zařadit projednání případu s rodiči, pohovor s ohroženým dítětem v závislosti na jeho věku a rozumové vyspělosti nebo zprostředkování odborné pomoci. V případech nutnosti je možno přistoupit k výchovným opatřením, zejména uložení napomenutí rodiči či stanovení dohledu nad výchovou dítěte.

Při posouzení konkrétního případu domácího násilí v souvislosti s dítětem jsou pracovníci oprávněni obracet se s podněty a návrhy na ochranu dotčeného dítěte na příslušný soud. Nejčastěji se jedná například o návrh na nařízení ústavní výchovy dítěte, návrh na omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti či pozastavení jejího výkonu.

⁵⁸ *Ospod.cz : Sociálně-právní ochrana dětí – obecný úvod* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ospod.cz/informace/obecne/>>.

⁵⁹ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 122

⁶⁰ *Zákony pro lidi.cz: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* [online]. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20181201#cast2>>.

Následný styk s násilným rodičem je pak patřičně uvážen s ohledem na práva a zájmy dítěte.⁶¹

3.2.5 DONA linka

DONA linka je celostátní služba, specializující se na osoby ohrožené domácím násilím. Jedná se o telefonickou krizovou pomoc. Funguje nepřetržitě od 11. září 2001 a pomáhá nejen ohroženým osobám domácím násilím, ale i svědkům těchto činů a profesionálním pracovníkům, kteří se při výkonu povolání dostávají do styku s ohroženými osobami. Při své činnosti klade důraz na anonymitu a diskrétnost.

Zřizovatelem DONA linky je Bílý kruh bezpečí. Osobám, které jsou ohroženy domácím násilím, jejich příbuzným, ale i známým poskytuje porozumění a důvěru. Pomáhá klientům orientovat se v dané situaci a poskytuje okamžitou odbornou pomoc v oblasti právní a psychologické. Nedílnou součástí její činnosti je sestavování individuálních bezpečnostních plánů a následné nalezení vhodných postupů řešení. Poskytuje praktické rady a informace o opatřeních pro zastavení domácího násilí. Pomáhá vyhledat náhradní ubytování a seznamuje klienty se systémem sociálních služeb pro oběti domácího násilí.⁶²

3.2.6 Mobilní aplikace Bright Sky

Přínosem pro ohrožené osoby domácím násilím může být i mobilní aplikace Bright Sky. Tato aplikace vznikla ve spolupráci s britskou charitativní organizací Hestia. Jejím garantem v České republice je ROSA, která pomáhá obětem domácího násilí od roku 1993. K mezinárodnímu uvedení této aplikace bylo zapotřebí deset let práce Nadace Vodafone, která se léta podílí na vývoji mobilních služeb pro oběti domácího násilí.

Nadace Vodafone byla založena v roce 2006 a od svého založení rozdělila více než 195 milionů korun a podpořila nespočet projektů. Touto činností se dostala do popředí v hodnocení firemních nadací. Dnes patří mezi nejdůležitější podporovatele technologických inovací, které se zaměřují na sociální dopady.

Ve Velké Británii je tato aplikace v provozu od dubna 2018 a již zaznamenala přes čtyřicet tisíc využití. Jedná se o zcela nové pojetí boje proti domácímu násilí. Aplikace umožňuje rychlé vyhledání nejbližší pomoci a v případě nutnosti diskrétní

⁶¹ ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 122-124

⁶² *Donalinka.cz : Základní informace* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.donalinka.cz/dona-linka/zakladni-informace/>>.

kontaktování policie. K její funkčnosti je zapotřebí zadání oblasti, ve které se oběť nachází nebo směrovací číslo, popřípadě momentální poloha. Dále je možné využít i jiných funkcí. Aplikace obsahuje kromě důležitých kontaktních míst také informace o různých formách domácího násilí nebo dotazník, který je schopen stanovit míru bezpečnosti ve vztahu. Tato novinka skýtá cenné rady i pro svědky domácího násilí.

Aplikace Bright Sky umí vést záznamy o násilných incidentech, bez ukládání informací do používaného zařízení, a to formou textu, audia, videa nebo fotografií. Tyto záznamy se automaticky ukládají do vzdáleného digitálního deníku, tedy minimalizuje se tím možnost odhalení oběti při této činnosti. Takto ukládaná data lze následně využít jako důkazní materiál, při samotném stíhání pachatele.

Skupina Vodafone také zavádí směrnici proti domácímu násilí pro své zaměstnance. V rámci České republiky jde tak o první firmu, která se k fenoménu domácího násilí takto postavila. V případě vystavení zaměstnance jakémukoli typu domácího násilí, dává firma možnost čerpat placené volno navíc, a to jak na právní, lékařskou nebo poradenskou pomoc, tak zároveň nabízí využití několika hodin u psychologa. Pro osoby pomáhající obětem domácího násilí je tu možnost čerpání dalšího volna či možnost pracovat odkudkoli. Aplikace bude postupně uvedena i v Irsku, Itálii, Maltě, Portugalsku nebo Rumunsku.⁶³

3.3 Domácí násilí v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji je dle veřejně přístupných informací nejméně případů vykázaní osob ze společného obydlí v porovnání s ostatními kraji České republiky. Obdobně je tomu i s využíváním služeb Bílého kruhu bezpečí. I zde se v porovnání s ostatními kraji Plzeňský kraj řadí mezi méně využívané.

3.3.1 Vykázaní osob ze společného obydlí

Z přehledu počtu vykázaní Policií České republiky vyplývá, že Plzeňský kraj má nejnižší počet vykázaní ze všech krajů v České republice. V roce 2019 bylo vykázáno pouze 27 osob. Od 1. ledna 2007 do konce roku 2018 bylo celkem v Plzeňském kraji vykázáno 332 osob.

⁶³ Vodafone.cz : *Domácí násilí není domácí záležitost. Obětem pomůže mobilní aplikace* [online]. 2019 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.vodafone.cz/o-vodafone/o-spolecnosti/pro-media/tiskove-zpravy/detail/domaci-nasili-neni-domaci-zalezitost-obetem-pomuze/>>.

Největší počet vykázaní má Ústecký kraj, a to 159 vykázaných osob za rok 2019. V období od 1. ledna 2007 do konce roku 2018 jde celkem o 1879 vykázaní. Jedná se tedy o markantní rozdíl v porovnání s Plzeňským krajem.

Celkový počet vykázaných osob v České republice za rok 2019 je 1256.⁶⁴

3.3.2 Návštěvnost poradny Bílého kruhu bezpečí

Co se týká návštěvnosti poraden Bílého kruhu bezpečí, z přehledu osobních konzultací v poradnách Bílého kruhu bezpečí za 3. čtvrtletí roku 2019 je patrné, že v Plzni využilo osobních konzultací celkem 91 osob. I zde se v porovnání s ostatními kraji jedná o nízký počet návštěv. Oproti tomu v Praze byla návštěvnost za stejné období nejvyšší, a to v počtu 373 osob.⁶⁵

⁶⁴ *Domáci násilí.cz : Přehled o vykázaní v ČR za rok 2019* [online]. 2020 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.domacinasili.cz/aktuality/n306-prehled-o-vykazani-v-cr-za-rok-2019/>>.

⁶⁵ *Bílý kruh bezpečí, o.s. : Statistiky* [online]. 2020 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/statistiky/>>.

4 Postup policejního orgánu v případech domácího násilí

Postup policejního orgánu v případech domácího násilí lze rozdělit do několika fází. První fází je postup po příjezdu policejní hlídky na místo, kde je podezření na páchaní domácího násilí. Policejní hlídka prioritně zajišťuje bezpečnost všech osob a zabraňuje dalším útokům. Při zjištění zranění osob jsou policisté povinni zajistit lékařskou pomoc. Násilná a ohrožená osoba by měla být od sebe oddělena, aby nebylo možné v pokračování napadání nebo verbálních útokům a obdobně. U ohrožené osoby je důležité bezprostředně po incidentu nebyť v blízkosti násilné osoby. Pokud je incidentu přítomna nezletilá osoba, i ta musí být od násilné osoby oddělena. Policisté mohou násilnou osobu omezit na svobodě, a to v rámci legislativy České republiky.

Další fází postupu je vyhledání případných svědků incidentu a zajištění důkazů na místě události. Policisté dokumentují výpovědi násilné i ohrožené osoby, popřípadě také svědků. Za pomoci metodiky SARA DN policisté posoudí, zda v konkrétním případě domácího násilí lze uvažovat o institutu vykázání. Tato metodika pomáhá policistům ke zjištění míry rizika domácího násilí. Jedná se o soubor 15-ti otázek, kdy z odpovědí na tyto otázky je možno vyhodnotit riziko eskalace domácího násilí. Pokud policista shledá důvody k uplatnění institutu vykázání, začne postupovat podle § 44 – 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Toto oprávnění bylo do zákonné úpravy začleněno právě pro posílení boje proti domácímu násilí. Policejní orgány mohou využívat i jiných oprávnění v rámci zákonné úpravy. V případě aplikace institutu vykázání mají policisté hned několik zákonných povinností. Jsou povinni sepsat potvrzení o vykázání a úřední záznam o vykázání, který se v souladu se zákonem zasílá příslušnému Intervenčnímu centru, orgánu sociálně-právní ochrany dětí v případě, kdy je na místě přítomna nezletilá osoba a příslušnému okresnímu soudu. Zároveň je policista povinen poučit ohroženou i násilnou osobu o jejich právech a povinnostech. Vykázání násilné osoby je prováděno na základě rozhodnutí přítomného policisty po posouzení situace, a to bez souhlasu osoby ohrožené. Vykázání jako takové není trestem pro násilnou osobu, ale pouze opatřením, které má pomoci k zajištění bezpečnosti ohrožené osoby a k zajištění času a prostoru, aby měla ohrožená osoba možnost nastalou situaci řešit.

Další postup policistů ve věci domácího násilí spočívá v šetření jednotlivých incidentů v souvislosti s událostí. Cílem tohoto šetření je jednotlivé incidenty vyřešit, popřípadě vyřešit domácí násilí jako celek. Základem je kvalifikovat jednotlivé

incidenty, tedy zjistit zda jde o trestný čin nebo o přestupek. Po kvalifikaci jednotlivých incidentů je stanoven další postup policistů.⁶⁶

V případě, kdy je vyhodnoceno, že se jedná o přestupek, bude orgán policie postupovat podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s účinností od 1. 7. 2017. Tento zákon stanovuje postupy pro orgány policie, a to i postup ve věci oznámení přestupku příslušnému správnímu orgánu nebo uložení pokuty příkazem na místě.⁶⁷

V případě, kdy je jednorázový incident kvalifikován jako trestný čin, podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, bude policejní orgán postupovat při prověřování věci v souladu s tímto zákonem a zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), v účinnosti od 1. 1. 1962.⁶⁸ Trestnými činy, které mohou naplňovat jednotlivé incidenty se znaky domácího násilí podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jsou zejména § 146 ublížení na zdraví, § 185 znásilnění, § 186 sexuální nátlak, § 171 omezování osobní svobody, § 175 vydírání a obdobné. Postup policejního orgánu je v těchto případech analogický jako při šetření ostatních trestných činů.⁶⁹

Pro problematiku domácího násilí je stěžejním trestným činem trestný čin zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník § 199 týrání osoby žijící ve společném obydlí. Obecně je tento trestný čin nazýván trestným činem domácího násilí. Jako výhodu u tohoto trestného činu je možno vnímat, že není uveden v § 163 trestní stíhání se souhlasem poškozeného podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), tedy pro stíhání násilné osoby není potřeba souhlasu osoby poškozené. Při jeho prošetřování orgán policie postupuje obdobně jako je tomu u jiných trestných činů. Policisté v této problematice využívají zejména postup před zahájením trestního stíhání podle § 158 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a paragrafy následující. Postupy po zahájení trestního řízení, které policejní orgán v této věci využívá, jsou například ohledání věci a místa činu, vyžadování odborných vyjádření nebo lékařských zpráv, zahájení úkonů v trestním řízení, ale jsou také oprávnění k zajištění bezpečnosti ohrožené osoby. Bezpečnost je možné zajistit zadržením násilné osoby nebo podáním návrhu na vazbu této osoby.

⁶⁶ Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020

⁶⁷ *Zákony pro lidi.cz : Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>>.

⁶⁸ *Zákony pro lidi.cz : Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.

⁶⁹ *Zákony pro lidi.cz : Zákon trestní zákoník* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Postup policejního orgánu v otázce domácího násilí je značně ztížen, jelikož se jedná o problematiku za zavřenými dveřmi, v převážné většině případů beze svědků nebo jiných důkazních materiálů. Další důležitou roli v problematice hraje fakt, že ohrožená osoba se násilné osoby při šetření incidentu často zastává a bagatelizuje celou situaci. Z tohoto důvodu je stěžejní umět s ohroženou osobou správně komunikovat. V praxi se taktéž ukazuje jako pozitivum, že není potřebný souhlas ohrožené osoby při aplikaci institutu vykázání, ale i samotném zahájení trestního stíhání násilné osoby.⁷⁰

4.1 Policista v kontaktu s obětí trestného činu

V případech, kdy policista jedná s obětí domácího násilí, je zapotřebí přistupovat k oběti velice vnímavě. Je žádoucí vědět, co oběť po útoku prožívá a cítí. Oběť může ještě 36 hodin po napadení být v šoku a prožívat akutní stresovou reakci. Její emocionální rozpoložení je značně narušeno a cítí nedůvěru, je nejistá, má strach z násilné osoby, nemůže se soustředit a je pro ní složité si vybavit některé detaily z napadení. Zároveň však cítí vztek, je podrážděná a lítostivá. Policista by měl tyto pocity oběti brát v potaz a situaci rozhodně nezlehčovat.

„Podpora nejbližšího okolí v době těsně po činu může výrazně ovlivnit návrat oběti do všedního života. V zásadě je zcela postačující, když se v okolí oběti vyskytuje důvěryhodná osoba, která je připravena doprovázet oběť na její cestě k uzdravě.“⁷¹

4.1.1 Hlavní zásady pro jednání policistů s obětí

Je důležité oběti na místě útoku poskytnout informace o obvyklém postupu ve vyšetřování. Co oběť čeká a co se bude dít na místě útoku, dále pak kde oběť získá další informace o jejích právech nebo peněžité pomoci od státu. Další informace v případech, kdy je na místě přítomna nezletilá osoba. A v neposlední řadě poskytnutí informace, kam se může oběť obrátit pro psychologickou pomoc či jinou podporu.

Mezi další zásadu lze řadit důvěru a porozumění. Oběť trestný čin nespáchala, tudíž si zaslouží patřičné zacházení. Policista by měl oběti dát najevo, že s ní cítí, měl by být trpělivý a ptát se oběti bezprostředně po útoku, zda jí nemůže nějak pomoci či jestli má někomu zavolat.

Zásada bezpečí je pro oběť velice důležitá. Policista by se měl snažit oběti navrátit pocit bezpečí a vysvětlit jí, že nebezpečí už pominulo a není se čeho bát.

⁷⁰ Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020

⁷¹ ČÍRTKOVÁ, L. a P. VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2. Str. 27

Empatie je další zásadou pro jednání policistů s obětí. Pro vyšší efektivnost v komunikaci s obětí, je vhodné se pokusit do ni vcítit. Vcítění do situace oběti může policistovi napomoci vybrat nejlepší způsob jednání s ní. Při konfrontaci je nutné pokládat otázky stručně a jasně. Není žádoucí oběť více traumatizovat. Vždy je dobré se ujistit, že oběť otázce rozumí.

Oběť má právo na informace, na aktivní účast v trestním řízení, na náhradu škody, právo na zmocněnce, na právní pomoc a také právo na ochranu a bezpečí.

Důležité kontakty pro oběti trestných činů:

Bílý kruh bezpečí centrála: 257 317 110 - pomoc obětem trestných činů nonstop

Bezplatná nonstop linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí: 116 006

Nonstop centrum krizové intervence - linka důvěry: 284 016 666

Nonstop linka důvěry Praha: 222 580 697

Nonstop senior telefon: 800 157 157

ROSA: 241 432 466, 602 246 102 - centrum pro týrané a osamělé ženy

Nonstop linka důvěry Ústí nad Labem 475 603 390⁷²

4.2 Metodika SARA DN (Spousal Assault Risk Assessment)

Bílý kruh bezpečí přizpůsobil v roce 2006 tuto diagnostickou metodiku, která pochází z Kanady a Švédska, českým podmínkám. Česká verze této metodiky nese název SARA DN.

Tato metodika je určena především pro Policii České republiky, a to při prvním kontaktu s ohroženou osobou domácím násilím. Metodiku lze ale využít i v dalších pomáhajících profesích. Pracovníci v sociálních službách nebo dobrovolníci Bílého kruhu bezpečí i policisté jsou pravidelně školeni pro použití metodiky SARA DN.⁷³

Hlavním cílem metodiky SARA DN je zjištění rizikových faktorů domácího násilí. Stěžejně je zaměřena na zjištění hrozby opětovného fyzického násilí. Jedná se o katalog 15-ti otázek, který se dělí do tří bloků. První dva bloky poskytují reálný obraz o násilných sklonech a samotném chování násilné osoby. Odkrývají násilné chování jak

⁷² Bílý kruh bezpečí, z.s. : *Policista v kontaktu s obětí TČ* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/pro-odborniky/policiste-straznici/policista-v-kontaktu-s-obeti-tc/>>.

⁷³ Bílý kruh bezpečí, z.s. : *ADAPTATION OF METHODOLOGY SARA (SPOUSAL ASSAULT RISK ASSESSMENT)* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/news/n126-adaptation-of-metodology-sara-spousal-assault-risk-asesment/>>.

na veřejnosti, tak i v soukromí. Poslední blok je zaměřen na ohroženou osobu a její situaci.

Otázky v katalogu jsou stavěny tak, že odpovědi mohou být jen ano nebo ne. Vyhodnocení rizika je pak dáno vlastní úvahou tazatele. Maximální ohrožení může být i u malého počtu rizikových faktorů, tudíž je nutné tyto faktory poměřit individuálně u každé ohrožené osoby.

SARA DN je strukturovaný seznam otázek, který vede celé vyšetřování rychle a přesně, vyvažuje pozitivní i negativní dojmy tazatele a zlepšuje jednotnost rozhodnutí a následnou komunikaci mezi dalšími profesemi.⁷⁴

⁷⁴ Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020

5 Komparace právní úpravy v oblasti domácího násilí v České a Slovenské republice

Hlavními pilíři právní úpravy v oblasti domácího násilí v České republice jsou Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky⁷⁵ a Listina základních práv a svobod, článek 32, kde je zakotveno pojednání o zákonné ochraně rodičovství a rodiny, mladistvých a dětí.⁷⁶

Neméně důležité jsou zejména zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,⁷⁷ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199, trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 a trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Související trestné činy s problematikou domácího násilí pak mohou být zejména § 146 ublížení na zdraví, § 185 znásilnění, § 186 sexuální nátlak, § 171 omezování osobní svobody nebo § 175 vydírání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.⁷⁸

Dále je možné v České republice aplikovat institut vykázání, který upravuje § 44 – 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Vykázání se vydává na dobu 10-ti dní, a to ode dne jeho provedení.⁷⁹ Trvání vykázání se prodlužuje, pokud se současně s ním podává návrh na vydání předběžného opatření, a to do dne nabytí právního rozhodnutí soudu, který o návrhu rozhoduje podle § 400 – 414 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.⁸⁰

Legislativní úpravu domácího násilí pak dále podporuje také Evropská unie, a to například Úmluvou Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.⁸¹

⁷⁵ *Zákony pro lidi.cz* : Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.

⁷⁶ *Poslanecká sněmovna* : LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

⁷⁷ *Zákony pro lidi.cz* : Zákon o Policii České republiky [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424>>.

⁷⁸ *Zákony pro lidi.cz* : Zákon č. 40/2009 Sb. [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

⁷⁹ *Zákony pro lidi.cz* : Zákon o Policii České republiky [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424?text=%C2%A744>>.

⁸⁰ *Zákony pro lidi.cz* : Zákon o zvláštních řízeních soudních [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>>.

⁸¹ *Blog Rovné šance* : Istanbulská úmluva [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.rovnesance.cz/istanbulska-umluva/>>.

5.1 Slovenská republika

Slovenská republika nemá pojem domácí násilí zakotven přímo v legislativě. Úprava domácího násilí zde vychází z Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, takzvaná Istanbulská úmluva.⁸²

Istanbulská úmluva je mezinárodní smlouva, která usiluje o vyřešení problému s porušováním lidských práv. Zejména pojednává o prevenci násilí, o ochraně obětí a stíhání pachatelů. Je zde snaha překonat nerovnosti mezi ženou a mužem, které ve společnosti stále přetrvávají. Dále vyzývá relevantní orgány ke koordinované spolupráci v řešení problematiky domácího násilí. Od států, které ji přijaly, vyžaduje zejména prevenci a změnu tradičních postojů k domácímu násilí, zavedení nonstop telefonních linek důvěry a dočasné útulky pro oběti, zvyšování povědomí občanů o různých formách násilí, ochranu a bezpečnost pro oběti, legislativní změny ve stíhání násilných osob a adekvátní tresty za násilí vůči ženám nebo dívkám. Istanbulská úmluva rovněž vyzývá k tomu, aby stejná opatření byla vztažena i na jiné možné oběti domácího násilí, jako jsou muži, děti a senioři. Uvádí závažné činy, u kterých volá po tvrdším postihu, například fyzické a psychické týrání, nebezpečné pronásledování, znásilnění, vynucený sňatek nebo potrat a další.⁸³

Slovenská republika posuzuje domácí násilí jako všechny činy, které mají znaky tělesného, sexuálního, duševního nebo ekonomického násilí a zároveň se vyskytují v rámci rodiny nebo domácnosti, a to mezi bývalými nebo současnými partnery, pokud násilná osoba má nebo v minulosti měla s ohroženou osobou společné bydlení.

Neexistuje zde samostatný zákon, který by upravoval problematiku domácího násilí. Legislativní rámec řeší více právních předpisů, jako jsou zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon s účinností od 1. 1. 2020,⁸⁴ zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok s účinností od 1. 1. 2020,⁸⁵ zákon č. 274/2017 Z. z., o obetiach trestných činov, zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch, zákon č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore a další. Slovenská republika nedisponuje žádným specializovaným útvarem, který by řešil problematiku domácího násilí.

⁸² Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020

⁸³ *Český svaz žen : Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.csz.cz/view.php?navezclanku=umluva-rady-evropy-o-prevenci-a-potirani-nasili-vuci-zenam-a-domaciho-nasili&cislocclanku=2015060004>>.

⁸⁴ *Zakonypreludi.sk : zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>>.

⁸⁵ *Zakonypreludi.sk : zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>>.

Postup policejního orgánu po přijetí oznámení na linku Policajného zboru číslo 158 je obdobný jako v České republice. Na místo události je vyslána hlídka pořádkové policie. Tato hlídka vyhodnotí míru rizika na základě dotazníku na odhad rizika ohrožení. Otázky se pokládají ohrožené osobě.

Dotazník na odhad rizika ohrožení obsahoval od 1. 1. 2017 12 otázek. V dubnu roku 2019 dotazník prošel revizí, a v současné době obsahuje 13 otázek. Tyto otázky se vyhodnocují na základě bodového systému. Maximální počet bodů může být 18, kdy 13 a více bodů ukazuje na bezprostřední riziko ohrožení. V případě, kdy je na základě dotazníku policisty vyhodnoceno bezprostřední riziko pro ohroženou osobu, přijímají se nutná opatření. Tato opatření tkví v okamžitém zamezení dalšího násilného chování vůči osobě ohrožené a zároveň se zvažuje možnost aplikace vykázání, zajištění nebo zadržení násilné osoby či postup v trestním řízení. V případě, kdy je výsledek hodnocení 6 – 12 bodů, jde o vysoké riziko ohrožení a postup policejního orgánu bude analogický jako u vyhodnocení nad 13 bodů. Zbývající škála bodů, tedy 0 – 5 bodů, se považuje za střední riziko. V tomto případě se zvažuje minimálně postup v přestupkovém řízení. V případech domácího násilí je zvláštní pozornost věnována zejména dětem, nemocným osobám, závislým osobám, seniorům, těhotným ženám a útočnickům, kteří vlastní zbraň.

Policejní orgán má také právo na provedení vykázání ze společného obydlí podle § 27a zákona č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore.⁸⁶ Vykázání ze společného obydlí je obdobou institutu vykázání v České republice. V případě aplikace vykázání se o tomto úkonu vydává potvrzení o vykázání, na základě kterého je nařízen okamžitý zákaz vstupu do společného obydlí a přiblížení se k ohrožené osobě. Vykázání je vydáno na dobu 10-ti dní. Pokud je však v téže době podán návrh na nařízení neodkladného opatření, prodlužuje se tato lhůta až do nabytí právní moci soudu, který o návrhu rozhoduje. Obě zúčastněné strany jsou o prodloužení lhůty vykázání informovány.⁸⁷

5.2 Shrnutí komparace právní úpravy

V České republice je problematika domácího násilí upravena legislativně Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod, zákonem č. 273/2008 Sb.,

⁸⁶ *Zakonypreludi.sk* : Zákon č. 171/1993 Z. z., Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1993-171>>.

⁸⁷ Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020

o Policii České republiky a zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Legislativu dále upravují další právní předpisy.

Právní úprava problematiky domácího násilí Slovenské republiky vychází zejména z Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Slovenská republika nemá samotný zákon, který by upravoval problematiku domácího násilí. Legislativní rámec řeší vícero právních předpisů, a to zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, zákon č. 274/2017 Z. z., o obetiach trestných činov, zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch nebo zákon č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore.

V České i Slovenské republice existuje možnost vykazání násilné osoby ze společného obydlí. V České republice vykazání upravuje § 44 – 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a pro zjištění rizikových faktorů domácího násilí na místě události je využívána metodika SARA DN, ve Slovenské republice se jedná o § 27a zákona č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore, a i zde je využívána obdoba SARA DN, takzvaný dotazník na odhad rizika ohrozenia. Postup při vykazování násilné osoby ze společného obydlí je u obou zemí obdobný.

V České ani Slovenské republice neexistuje žádný specializovaný útvar, který by se přímo zabýval řešením problematiky domácího násilí. Obě země se také v této problematice opírají o legislativu Evropské unie.

6 Analýza kvantitativního výzkumu

Informace získané při rozhovorech s respondenty je třeba utřídit a vzájemně porovnat. Otázky jsou rozděleny do několika kategorií. Každá kategorie je porovnána s výroky všech respondentů. Ze zjištěných základních dat jsou tímto způsobem na závěr každé kategorie vytvořeny takzvané obecné trsy.

6.1 Tematické okruhy výzkumu

Otázky byly rozděleny do několika stěžejních kategorií:

Dětství a vztahy

Domácí násilí

Vyhledání pomoci

Doporučení

V úvodu byly kladeny otázky osobního charakteru. Kde bydlíte? Kolik je Vám let? Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Po zjištění základních informací byl čas věnován stěžejním tématům. Velký důraz byl kladen hlavně na klíčové otázky, z důvodu závěrečného porovnání s ostatními respondenty. Během rozhovorů se ukázalo, že k zjištění co nejvíce relevantních informací bylo velice efektivní pokládání doplňujících otázek.

6.2 Popis respondentů

Respondenti jsou ve dvou případech ženy a ve dvou muži. Ženy jsou ve věku 33 a 51 let. Žena ve věku 33 let žije v pronajaté bytové jednotce a s násilnou osobou dnes již nežije. Žena ve věku 51 let je vdaná a bydlí se svým mužem. Jejich soužití funguje spíše ve smyslu spolubydlení. Spoluvlastní dům, který spadá do společného majetku manželů.

Muži jsou ve věku 35 a 39 let. Oba se svými protějšky již nežijí. Muž ve věku 33 let žije v bytové jednotce. Muž ve věku 39 let žije v domě, na který má sjednaný hypoteční úvěr.

6.2.1 Kategorie dětství a vztahy

Tato kategorie nese název dětství a vztahy. Respondenti odpovídali na otázky, zda vyrůstali v úplné rodině a jaké měli dětství. Jedna z otázek byla, zda mohou svými

slovy definovat domácí násilí. Stejně důležité pro tuto kategorii bylo zjistit, kdy se s domácím násilím setkali poprvé.

Respondent (1) uvedl, že pochází z úplné rodiny. *„Ano, pocházím z úplné rodiny. Moje dětství bylo dobré. Mám dva bratry a já jsem nejmladší. Všichni jsme vždycky vycházeli dobře. S rodinou se stýkám pravidelně.“* Během rozhovoru se respondent svěřil s tím, že si vůbec neuměl představit jaké je domácí násilí, protože se s tím nikdy dřív nesešel. *„Myslím, že domácí násilí je, když jeden z partnerů omezuje druhého, psychicky ho vydírá nebo fyzicky napadá. Kdy jsem se setkal poprvé s domácím násilím nevím. U nás doma nic takového nebylo. Asi až když jsem žil se svojí třetí přítelkyní. Vzali jsme si společně dům na hypotéku.“*

Respondent (2) sdělil. *„Moje dětství bylo fajn. Hrávaly si se mnou moje starší sestry a braly mě často ven. Musely mě hlídat, protože máma chodila do práce. Nepocházím z úplné rodiny. Tátu neznám, nežil s náma. Našel si jinou ženskou, se kterou si udělal dítě a pak umřel. Máma se o nás starala sama, teď se o ní starám já.“* Respondent uvedl, že jeho matka žije sama a jeho sestry se odstěhovaly již před lety. Svěho otce nikdy nepoznal. *„Řekl bych, že domácí násilí je něco, kvůli čemu se cítíte špatně nebo provinile. Máma je se mnou pořád, kvůli práci u mě i přespává, takže nemám moc stálých vztahů. Prostě to беру jak to je. Bývalá přítelkyně byla hrozně žárlivá. Nechtěla, aby k nám moje máma jezdila nebo abych jí pomáhal. Musel jsem si vzít několik půjček, aby máma mohla splatit dluhy, to se jí taky nelíbilo. S domácím násilím jsem se setkal asi už v dětství. Nejstarší ségra je ode mě dvanáct let, měla tenkrát takovýho divnýho přítele, mě bylo kolem deseti let nebo tak nějak, chodil jsem ještě na základku. Bydleli spolu, ale moc to neklapalo. Má s ním kluka, ten se chodil schovávat k nám, když její přítel dělal zle. Já jsem to moc nechápal, až po letech, ale to už spolu nežili.“*

Respondentka (3) uvedla, že měla osamělé dětství. *„Ve čtrnácti letech mi zemřel otec, do té doby jsem žila v úplné rodině. Dětství jsem měla osamělé. Rodiče mi poskytovali základní péči. Dali mi najíst, oblékli mě, ale jinak se mi nevěnovali. Byla jsem zvyklá nikoho nepotřebovat. Myslím, že už jenom přístup mých rodičů k dětem lze zahrnout do domácího násilí. Jejich nezáměr, netečnost a lhostejnost. Byla jsem hodné dítě, co se staralo samo o sebe.“* Respondentka se svěřila, že dětství v podstatě neměla a byla odkázána sama na sebe. *„Definice domácího násilí z mého pohledu zahrnuje psychické i fyzické týrání. S klasickým domácím násilím jsem se setkala až jako dospělá.“*

Respondentka (4) vypověděla. „*Pocházím z úplné rodiny, ale v patnácti letech mi umřela máma. Otec si založil novou rodinu a přestal o mě a mou sestru jevit zájem. Myslela jsem, že jsem měla normální dětství, ale po smrti mámy se všechno změnilo. Otec se mě a sestře nevěnoval.*“ Respondentka se svěřila, že se svojí sestrou už od mládí není v kontaktu a jinou rodinu nemá. „*Se sestrou se dnes už nestýkám. Po mámině smrti nám zbyl byt. Sestra ho zdědila a mě nechala na ulici. Starala jsem se o sebe, vyučila se a hledala jsem přátele, protože si mě nikdo nevšímal. Dnes vím, že parta, se kterou jsem chodila ven, nebyli žádný slušný lidi. Dostala jsem se do špatné společnosti, ale tenkrát jsem si myslela, že jsou to mí přátelé, protože jsem nikoho jinýho neměla.*“ Respondentka uvedla, že se svému partnerovi často bránila a prala se s ním. „*Domácí násilí je, když si dva nadávají a perou se. Poprvé jsem se s domácím násilím setkala s přítelem. Patřil do party, se kterou jsem v té době chodila ven.*“

Respondent (1) měl pěkné dětství a s rodinou má velice dobré vztahy. S domácím násilím se setkal poprvé až ve vztahu. Respondent (2) nevyrostal v úplné rodině. Dětství měl dobré a s domácím násilím se setkal poprvé u partnera jedné z jeho starších sester. Osobní vztahy nevyhledává. Respondentka (3) měla dětství velice osamělé a s domácím násilím se setkala až v dospělosti. Respondentka (4) měla normální dětství do smrti její matky. Má sestru, ale neudržují spolu dlouhodobě žádný kontakt. S domácím násilím se poprvé setkala ve vztahu.

6.2.2 Kategorie domácí násilí

Tato kategorie je zaměřena na domácí násilí. Pokládané otázky byly, jaké formy domácího násilí respondenti zažili, co bylo podnětem pro jeho páchání, zda bylo možné z partnerova chování předem situaci předvídat. Dále bylo stěžejní, jestli se respondenti cítili jako oběť, kde k domácímu násilí docházelo a jak dlouho trvalo.

Respondent (1) uvedl. „*Nevím, s jakou formou domácího násilí jsem se potýkal konkrétně, ale přítelkyně mi zakazovala stýkat se s kamarády a sama z práce nechodila domů, ale na pivo, kde si užívala se svými kamarády. Já jsem měl všechno zakázaný, nesměl jsem bez jejího souhlasu nikam. Odpírala mi i sex a měla problém s alkoholem.*“ Z rozhovoru vyplynulo, že se respondent potýkal s psychickou a sociální formou domácího násilí zároveň. „*Kvůli tomu přišla po pár měsících o práci a já jsem musel dělat přesčasy, protože jsem musel platit hypotéku celou sám. To vedlo k tomu, že jsme se hádali a pořád se to stupňovalo. Když jsem přišel domů z práce, furt mi něco vyčítala a pak po mě kolikrát i házela věci. Chtěla po mě peníze na alkohol a sama práci*

nehledala. Bylo to nesnesitelný.“ Svěřil se, že přítelkyně byla alkoholička. Tento fakt zjistil, až když spolu začali žít. „Proč to dělala nevím, asi její povaha a alkohol. Občas mi přišlo, že v tom mohly být i drogy, ale to si jen myslím. Její chování se dalo předvídat, protože byla šílenec. Asi jsem se cítil jako oběť protože, jsem si připadal jako nesvéprávný. Všechno musela vědět a kontrolovat. I sex byl podle toho, jak to naplánovala.“ Respondent se svěřil, že v sexuálním vztahu se musel podřizovat. „Všechno se většinou dělo u nás doma. Nikam ven jsme spolu nechodili. Já chodil jenom do práce. Ona si chodila, kam chtěla, ale já byl vždycky doma a čekal na ní. Strávil jsem s ní necelé dva roky.“

Respondent (2) uvedl. „S jakou formou násilí jsem se potýkal, no já nevím přesně, ale byl na mě furt vyvíjený nátlak, jako kde si byl, s kým, proč vyděláváš tak málo, máš samý dluhy. Pořád do mě rejpa, koukala mi do telefonu, schovávala mi ovladač od televize nebo dvdíčka, abych si to nemohl pustit, když nebyla doma. Furt sondovala. Jednou přišla moje máma na návštěvu, když byla v práci a z nudy umyla dlaždičky v kuchyni, to bylo peklo. Když to přítelkyně zjistila, zakázala mojí mámě k nám chodit, snažil jsem se jí to vysvětlit, ale trvala na svém. Prostě si nepřála, aby moje máma chodila uklízet k nám domů. Pořád mě hlídala, našla mi novou práci a musel jsem chodit hned po šichtě domů. Když jsem se opozdil, musel jsem vysvětlovat, proč jdu dýl, kde jsem byl a pořád mě osočovala, že lžu. Po čase jsem to už ani nevnímal, chtěl jsem bejt s ní, miloval jsem jí. Podnětem pro násilí bylo, no jak jsem říkal, pozdní příchody z práce, moje máma, další půjčka nebo když se jí něco nelíbilo nebo nezdálo. Stačilo, když přišla rozčilená domů. Vždycky si něco našla. Někdy bylo možný něco předvídat, ale když jsem myslel, že je všechno ok, tak si stejně něco našla, že nebylo uklizeno, že mám málo peněz. Našel jsem si potom i brigádu, ale to taky nebylo dost dobrý. Nemohla mi hlídat čas, protože tam to nebylo na směny, to jí štválo.“ Zde je patrná forma psychického a sociálního domácího násilí. „Nevím, jestli jsem se cítil jako oběť. Furt jsem si dával pozor na to, co dělám, kolik je hodin. Když mi ujel autobus, tak jsem vymejšlel, jak to doma vysvětlím. Nikdy mi nevěřila, že v tom nic není. Bylo mi to nepříjemný, ale jako oběť, nevím.“ Respondent neví, zda se cítil jako oběť, ale chování partnerky mu bylo hodně nepříjemné. „No řekl bych, že k domácímu násilí docházelo hlavně u nás doma. Když jsme šli nakoupit, tak mi párkrát udělala ostudu v krámu, ale to bylo před cizíma lidma, tak mi to tolik nevadilo. Byl jsem s ní tři roky. Začala se takhle chovat tak po půl roce nebo už nevím přesně, někdy ten první rok, co jsme spolu začali žít.“

Respondentka (3) sdělila. „*Potýkala jsem se s psychickým násilím od manžela. Dlouhá léta mě slovně urážel, ponižoval, nestaral se o mě, ani o naše děti. Finančně nás nijak nepodporoval, všechno to záviselo na mě. Podnětem pro jeho chování bylo, když jsem se mu vzepřela a řekla, že jeho chování se mi nelíbí, a že má povinnost starat se o děti a přispívat na domácnost a na účty. Od té doby mu to v podstatě zůstalo. Odmítl se jakkoliv na rodinném soužití podílet. Naopak se ještě nechával ode mě živit a platit za sebe účty.*“ Rozhovor ukazuje na psychickou a ekonomickou formu domácího násilí. „*Celkem už nebylo co předvídat. Jeho chování bylo od té doby pořád stejné. Finanční vycucávání, přidělování práce navíc. Bylo to stabilně předvídatelný. Chtěl si žít svobodně, bez závazků a starostí.*“ Respondentka se během rozhovoru svěřila s tím, že si mnohokrát musela půjčovat peníze, aby mohla dětem koupit jídlo. „*Necítila jsem se jako oběť. Cítila jsem k němu permanentní vztek. K domácímu násilí docházelo doma. Před cizíma lidma si mě nevšímal nebo dělal jako že nic. Domácí násilí trvalo celou dobu, co jsme spolu jako manželé žili. Snášela jsem to patnáct let.*“

Respondentka (4) uvedla. „*Normálně mluvil sprostě a sprostě mi nadával. Byl násilnický a hrubý, občas mi dal facku. Časem byl hrubší. Mlátil mě pěstma, kopal do břicha nebo do zad. Chodila jsem pořád s monoklama a škrábancema. Vymejšlel si žárlivé scény a pořád mě obviňoval z něčeho, co se vůbec nestalo. Někdy jsme se spolu prali, protože jsem si to nechtěla nechat líbit. Dřív jsem si toho nevšímla, že je takový. Byl to vzteklej chlap, kterej se naštvál, když neměl náladu. Nevím, co pro něj bylo podnětem, pokaždý něco jinýho. Byl strašně žárlivej. To stačil pohled nebo nevinný slovo, a už to lítalo.*“ Respondentka uvedla, že byla bezdůvodně, pravidelně a velice hrubě bita. „*Chtěla jsem dítě, i když jsem věděla, že je násilník, moc jsem ho milovala. Měli jsme v plánu se i brát, ale to už jsme nestihli.*“ Respondentka se svěřila, že její tehdejší přítel měl smrtelnou nehodu a na dítě zůstala sama. „*Jeho útoky spíš předvídat nešlo. Někdy jsem si dávala pozor, když jsem viděla, že je vzteklej nebo má špatnou náladu, tak jsem se snažila zalézt někam do kouta a nevšímat si ho. Ale když se potřeboval vybit, tak si nějakou záminku stejně našel.*“ Rozhovor poukazuje na fyzickou a psychickou formu domácího násilí. „*Nevím, jestli jsem se cítila jako oběť, nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlela. Milovala jsem ho. Dneska si to asi myslím. Většinou mě mlátil doma, před lidma mi spíš jenom nadával nebo říkal, ať držím hubu. Trvalo to celou dobu, co jsme byli spolu, což bylo skoro pět let.*“

U respondenta (1) je patrné, že se potýkal s psychickou, sociální a sexuální formou domácího násilí. Také byl jediný z respondentů, který uvedl, že se ve vztahu

cítil jako oběť. Jeho soužití s tyranem trvalo necelé dva roky. Respondent (2) čelil psychickému a sociálnímu domácímu násilí po dobu tří let. Neví, zda se cítil jako oběť. Respondentka (3) snášela psychickou a ekonomickou formu domácího násilí patnáct let. Jako oběť se nikdy necítila. Respondentka (4) se potýkala s fyzickou a psychickou formou domácího násilí. S trýznitelem žila necelých pět let. Nikdy nepřemýšlela nad tím, zda byla obětí. Dnes si myslí, že ano.

U respondentů (1), (2) a (4) neměla násilná osoba žádný konkrétní důvod pro páčání domácího násilí. Tento jev se objevoval bezdůvodně a nahodile, na základě psychického rozpoložení násilné osoby. U respondentky (3) bylo podnětem pro páčání domácího násilí, když se násilné osobě vzepřela, nesouhlasila s ní nebo jí oponovala.

Všichni respondenti uvedli, že k domácímu násilí ve většině případů docházelo na domácí půdě. Respondentka (4) se zmínila, že byla od násilné osoby na veřejnosti často napadána vulgarismy. K fyzickému násilí docházelo pouze doma a beze svědků.

6.2.3 Kategorie vyhledání pomoci

Tato kategorie nese název vyhledání pomoci. Zde byly kladeny otázky, zda respondenti vyhledali nějakou odbornou pomoc, zda se svěřili rodině nebo někomu známému, jestli bylo domácí násilí nahlášeno Policii České republiky, zda bylo využito institutu vykazání nebo jestli bylo nutné navštívit zdravotnické zařízení.

Respondent (1) uvedl. *„Nevyhledal jsem žádnou pomoc, snažil jsem se s tím bojovat sám, protože jsem ze sebe nechtěl udělat slabocha, že si nedokážu poradit s ženskou. Nesvěřil jsem se nikomu. Styděl jsem se za ní. Vše jsem držel v tajnosti. Jednou po mě hodila květináč a trefila mě do oka. Musel jsem na pohotovost, protože to bylo o víkendu a na oko jsem neviděl. Týden jsem s tím marodil.“*

Respondent (2) se svěřil. *„Žádnou pomoc jsem nevyhledával. Snažil jsem se jí to vždycky vysvětlit, ale to bylo zbytečné. Svěřoval jsem se kolegům v práci, pak mámě. Všichni radili rozejít se, ale já jsem jí miloval. Kolikrát jsem si říkal, že by mi pomohl psycholog nebo někdo takovej co si povídá s lidma nebo je nechá vymluvit se, ale tak daleko to nikdy nezašlo. Neměl jsem peníze a nevěděl jsem, jak bych to přítelkyni pak vysvětloval, kde jsem byl a tak. Jak jsem říkal, svěřil jsem se mámě a známým z práce. Na Policii jsem nic nehlásil, neviděl jsem důvod. Jednou na mě volala poldy ona, když jsme měli přesčas v práci, tak hysterčila kde jsem, byl to trapas. Nevím co je institut vykazání, asi jsem to nevyužil. Nebila mě, to bych si nenechal líbit, jen to sekýrování a pořád mě hlídala, takže v nemocnici jsem nebyl.“*

Respondentka (3) vypověděla, že využila bezplatné pomoci pro oběti domácího násilí. *„Byla jsem osobně v Bílém kruhu bezpečí. Tam jsem mluvila s právníkem přes sociální věci a jeho jediná pomoc spočívala v tom, že mi řekl, že v takové situaci mi nikdo nepomůže. Řekl mi, že psychologický násilí tohoto druhu se mi nepovede dokázat, že bych dokázala jenom fyzický násilí, a to ještě velice komplikovaně a pouze s krvavým zraněním. Dále jsem volala na telefonickou linku pro oběti domácího násilí.“* Respondentka si nepamatovala název využití tísňové linky. *„Popsala jsem jim situaci a odpověď byla totožná. Jediné řešení je, abych se sbalila i s dětma a odešla. Problém byl v tom, že jsem neměla kam jít. Nejbližší rodina o mé situaci věděla. Nikomu známému jsem se kvůli studu nesvěřovala. Policii jsem nic nehlásila, protože když jsem to řekla manželovi, vysmál se mi, že to stejně nepotvrdí. Institut vykazání v té době ještě nebyl. Zdravotní zařízení jsem nenavštívila, protože nebyl důvod. Manžel mě nebil.“*

Respondentka (4) se svěřila. *„Odbornou pomoc, jsem nevyhledala. Svěřila jsem se kamarádce, příbuzné nemám. Na Policii jsem nahlásila domácí násilí, až když mě skopal v šestém měsíci těhotenství a měla jsem strach o dítě. Po tomhle útoku jsem na něj podala trestní oznámení, které jsem ale potom stáhla, protože jsem ho milovala. Institut vykazání jsem nikdy nevyužila. Tenkrát jsem musela do nemocnice kvůli kontrole, jestli se dítěti něco nestalo.“*

Respondenti (1), (2) a (4) žádnou odbornou pomoc nevyhledali. Respondentka (3) navštívila osobně Bílý kruh bezpečí a využila tísňové linky pro oběti domácího násilí. V obou případech jí bylo doporučeno se od manžela odstěhovat.

Respondent (1) se nikomu nesvěřil a vše držel ze studu v tajnosti. Respondenti (2), (3) a (4) svou situaci svěřili třetí osobě.

Respondenti (1), (2) a (3) nikdy Policii České republiky nekontaktovali, ani u nich nebylo využito institutu vykazání. U respondentky (3) v době páchání domácího násilí ani nemohlo být využito institutu vykazání, protože ještě nebyl v účinnosti.

Respondentka (4) domácí násilí Policii České republiky nahlásila, ale až po fyzickém napadení v pokročilém stádiu těhotenství. Na násilnou osobu bylo v souvislosti s tímto napadením podáno trestní oznámení, které nakonec bylo vzato zpět. Ani v tomto případě nebylo využito institutu vykazání.

Respondenti (2) a (3) nikdy nenavštívili žádné zdravotnické zařízení. Respondent (1) byl nucen navštívit zdravotnické zařízení jednou a týden byl v pracovní neschopnosti. Respondentka (4) zdravotnické zařízení navštívila také jednou, a to pouze z důvodu vyšetření plodu, nikoliv sebe samé.

6.2.4 Kategorie doporučení

V této kategorii byli respondenti tázáni, zda opustili své partnery nebo spolu stále žijí, zda se vyrovnali s domácím násilím, jaké má zažité domácí násilí vliv na jejich současný život a co by doporučili osobám ohroženým domácím násilím po svých zkušenostech s tímto jevem.

Respondent (1) uvedl. „Opustila ona mě. Hypotéku jsem si převedl na sebe a dům mi zůstal. Její chování na mě dneska žádný vliv nemá, protože již žiji šest let s hodnou přítelkyní. Nebyl problém na to zapomenout. Teď jsem šťastný. Ostatním bych doporučil, aby pokud nejsou schopní to sami vyřídit co nejrychleji a opustit tyрана, aby vyhledali pomoc a svěřili se s tím.“

Respondent (2) se svěřil. „Ona opustila mě, to je vtipný co? Jednou jsem přišel domů a nemohl jsem odemknout, pak mi došlo, že je vyměněná fabka. Řvala na mě přes dveře, že mě dovnitř nepustí, ať si jdu ke své mámě, a že na věcech se domluvíme, že mi zabalí sama, nechápal jsem. Nevím, jestli to na mě mělo nějaký vliv, jsem sám, starám se o mámu. Vztahy mi moc nejdou. Máma u mě spí často, nějak to neřeším. Asi jsem se s tím vyrovnal, byla to zkušenost. Kdybych jí nemiloval, tak bych s ní asi nebyl. Doporučil bych nežít v tom, protože když si to vybavím, tak asi bych to ukončil dneska já. Nebo si to nenechal líbit, byla narušená.“

Respondentka (3) vypověděla, že se svým manželem neudrhuje žádný osobní vztah. „S manželem už nežiju. Bydlíme ve společném domě, každý v jiném patře, ale jako manželé spolu nežijeme dvacet let. Dneska už na mě nemá žádný vliv. Děti jsou dospělé. Manžel si žije svůj život svobodně a já mám taky svobodu. Řekla bych, že systém rozluky u nás funguje.“ Respondentka uvedla, že hledání odborné pomoci byla ztráta času, protože jí nikde žádnou pomoc nenabídlí. Dostalo se jí pouze doporučení, aby se od násilné osoby odstěhovala. „Co bych poradila ostatním vlastně nevím, protože z mé zkušenosti mi instituce k tomu povolané nepomohly. Já jsem se setkala jenom s naprostou lhostejností a laxností.“

Respondentka (4) vypověděla, že by přítele nikdy neopustila. „I když se ke mně choval špatně a pořád mě mlátil, stále jsme spolu žili a pořád jsem mu všechno odpouštěla. Po pěti letech tragicky zemřel. Kdyby se to nestalo, tak bych s ním byla pořád. Neopustila bych ho nikdy.“ Respondentka se během rozhovoru svěřila s tím, že si byla celou dobu vědoma toho, že jejich vztah mohl skončit jejím zmrzačením nebo usmrcením. „Dnes si uvědomuju, že ta tragédie byla pro mě i mé dítě vysvobozením. Teď mám hodného přítele a při srovnání s minulostí si toho vážím. Jsem ráda, že jsem našla hodného a slušného muže, který je dobrým otcem i mému dítěti. Dneska už jsem

někde jinde. Já nemůžu nikomu nic doporučit, protože sama sobě jsem neuměla poradit. Mě vlastně zachránila smrt přítele, jinak bych s ním byla do teď.“

Všichni respondenti s násilnou osobou dnes již nežijí. S domácím násilím, které zažili, se vyrovnali a podle jejich slov na ně tento jev v současné době nemá žádný vliv. Respondentka (3) je s násilnou osobou stále v kontaktu, protože s ní obývá společnou nemovitost. Paradoxně respondentka (4), která zažívala kruté fyzické i psychické domácí násilí, s násilnou osobou dnes nežije pouze proto, že tragicky zesnula. Uvedla, že by sama od sebe násilnou osobu nikdy neopustila.

Vzhledem ke zkušenostem respondentů s domácím násilím, jim byla na závěr rozhovoru položena otázka, co by doporučili osobám, které jsou tímto jevem ohrožené. Respondent (1) by doporučil, pokud nejsou oběti domácího násilí schopni nastalou situaci řešit vlastními silami, aby urychleně opustili násilnou osobu a vyhledali odbornou pomoc. Respondent (2) by doporučil nežít s násilnou osobou. Respondentka (3) se jako jediná ze všech respondentů obrátila na odbornou pomoc, ale nikde se jí faktické pomoci nedostalo, tudíž neví, co by mohla doporučit. Respondentka (4) uvedla, že vzhledem k tomu, že nebyla schopna pomoc sama sobě, není v postavení, kdy by mohla radit někomu jinému.

6.3 Zpracování dat

Pro získání dat byla použita metoda polostrukturovaného rozhovoru. Tento typ rozhovoru spadá do kvalitativní metody získávání dat. Rozhovory byly okamžitě přepisovány formou poznámek do souvislého textu.

K analýze získaných kvalitativních dat byla použita metoda vytváření trsů. Tato metoda slouží převážně k tomu, aby bylo možné seskupit dané odpovědi respondentů do skupin, nebo chceme-li trsů. Pro vznik těchto skupin je důležité, aby se otázky u všech respondentů týkaly stejného tématu a vzájemně se překrývaly. Z těchto skupin neboli trsů se tímto způsobem ze základních dat stávají obecnější.⁸⁸

S každým respondentem byla individuálně domluvena schůzka dle jeho přání. Všechny rozhovory probíhaly beze svědků a v průměru trvaly necelé dvě hodiny.

⁸⁸ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha : Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4. s. 221

6.4 Shrnutí výzkumu

Tato kapitola se zabývá výsledky vlastního výzkumu. Obsahem jsou sjednocená získaná data od čtyř respondentů a komparace jednotlivých kategorií.

První kategorie byla zaměřena na dětství a vztahy. Stěžejní bylo zjistit, zda respondenti vyrůstali v úplné rodině, jaké bylo jejich dětství, a kdy se setkali s domácím násilím poprvé.

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že jeden muž a obě ženy vyrůstali v úplných rodinách. Druhý muž nevyrostal v úplné rodině. Ženy se v určitém věku musely vyrovnat se ztrátou jednoho z rodičů. Jedna z žen uvedla, že měla dětství velice osamělé a z rozhovoru bylo patrné, že ho sama nehodnotí jako příliš dobré. Jeden z mužů se s domácím násilím setkal již v dětství a ostatní respondenti až v dospělosti.

Druhá kategorie se věnovala domácímu násilí. Stěžejní bylo zjistit, s jakými formami domácího násilí se respondenti potýkali a jak dlouho trvalo.

Jeden z mužů se potýkal s psychickou, sociální a sexuální formou domácího násilí zároveň, s násilnou osobou žil téměř dva roky. Druhý muž čelil psychické a sociální formě domácího násilí, s násilnou osobou žil tři roky. Jedna z žen se potýkala s psychickou a ekonomickou formou domácího násilí, a to v trvání patnácti let. S násilnou osobou již dvacet let nežije, ale setrvává s ní ve stejném obydlí. Druhá žena snášela fyzickou a psychickou formu domácího násilí téměř pět let.

Třetí kategorie byla věnována vyhledání pomoci. Důležité bylo zjistit, zda respondenti vyhledali nějakou odbornou pomoc v době, kdy na nich bylo pácháno domácí násilí, a zda se někomu svěřili se svojí situací.

Oba muži a jedna žena uvedli, že žádnou odbornou pomoc nevyhledali. Druhá žena vyhledala odbornou pomoc, ale dostalo se jí pouze doporučení. Z rozhovoru vyplynulo, že využití odborné pomoci, jí v tíživé situaci nikterak nepomohlo. Jeden z mužů se s domácím násilím vyrovnával sám a nikomu se se svým problémem nesvěřil. Ostatní respondenti se svěřili třetí osobě.

Čtvrtá kategorie byla zaměřena na doporučení pro osoby ohrožené domácím násilím. Důležité bylo zjistit, zda se respondenti se zažitým domácím násilím vyrovnali, a jakým způsobem je tento jev ovlivňuje v současné době.

Z rozhovorů s respondenty vyplynulo, že s domácím násilím, které na nich bylo pácháno, se všichni vyrovnali. Žádný z respondentů si není vědom toho, že by je tento jev v současné době nějakým způsobem ovlivňoval. Oba muži po svých zkušenostech doporučují opustit násilnou osobu. Jeden z nich doporučuje i následné vyhledání odborné pomoci. Ženy naopak žádné doporučení nevyslovily a uvedly k tomu své důvody.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo poskytnout souvislé a přehledné informace o problematice domácího násilí. Teoretická část se věnovala přehledným informacím pro pochopení tohoto jevu, postupem policejního orgánu v oblasti domácího násilí a komparací právní úpravy v České a Slovenské republice v téže oblasti. Výzkumná část byla věnována domácímu násilí v praxi za pomoci sběru dat kvalitativní metodou.

Spolupráce s respondenty probíhala formou polostrukturovaného rozhovoru. Jelikož bylo stěžejní zjistit co nejvíce relevantních informací k danému tématu, byly stanoveny vedle hlavních cílů i dílčí cíle. Výzkum byl postaven hlavně na zkušenostech respondentů s domácím násilím. Rozhovor byl proto rozdělen do několika kategorií. V jednotlivých kategoriích byly určeny stěžejní otázky, aby bylo možné na závěr získaná data porovnat. Každá kategorie obsahuje obecný souhrn těchto dat.

Vytyčené hlavní cíle, zjistit zda respondenti využili centra pro pomoc obětem domácího násilí, a zda se setkali s institutem vykázaní, byly splněny. Výsledky výzkumu překvapivě ukázaly, že u žádného z dotazovaných respondentů nebylo využito institutu vykázaní, ani žádné odborné pomoci. Jeden z respondentů sice osobně navštívil Bílý kruh bezpečí a využil i telefonické linky pro oběti domácího násilí, ale žádná faktická pomoc mu poskytnuta nebyla.

Dílčí cíle poukázaly na fakt, že u všech respondentů k domácímu násilí docházelo beze svědků a převážně ve společném obydlí. Dotazovaní muži, by po vlastních zkušenostech s domácím násilím doporučili v takovém vztahu nesetrvávat. Paradoxní je, že oba muži žili s násilnou osobou do doby, než je opustila ona sama. Naopak překvapivě ani jedna z dotazovaných žen nevěděla, co by mohla doporučit osobám ohroženým domácím násilím. Obě ke svým výrokům uvedly důvody.

V závěru je nutno podotknout, že domácí násilí je stále aktuálním problémem společnosti. Zasahuje negativně jak do rodinného života, výchovy dětí, ale i do navazování vztahů či jiných sociálních vazeb. Z mého pohledu je důležité zaměřit se více na prevenci a informovanost již na základních školách, stejně tak zanést do legislativy tvrdší postihy.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CIMRMANNOVÁ, T. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha : Karolinum, 2013. 197 s. ISBN 978-80-246-2205-7.
2. ČECH, O. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice : Theia, 2011. 137 s. ISBN 978-80-904854-0-2.
3. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha : Grada, 2008. Psyché (Grada). 150 s. ISBN 9788024722078.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Vyd. 4., V nakl. Portál 2., rozš. Praha : Portál, 2004. 266 s. ISBN 80-7178-931-3.
5. ČÍRTKOVÁ, L. a P. VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha : Grada, 2007. 191 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
6. KOTKOVÁ, M. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno : Spondea, 2014. 127 s. ISBN 978-80-260-7191-4.
7. KRÁLÍČKOVÁ, Z. *Právo proti domácímu násilí*. V Praze : C.H. Beck, 2011. Beckova skripta. 139 s. ISBN 978-80-7400-381-3.
8. MARTINKOVÁ, M. a R. MACHÁČKOVÁ. *Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí: dva příspěvky k problematice domácího násilí v České republice (empirické poznatky a rozbor vybrané právní problematiky)*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). 193 s. ISBN 80-86008-98-3.
9. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha : Grada, 2006. Psyché (Grada). 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
10. ŠEVČÍK, D. a N. ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
11. ÚLEHLOVÁ, D. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno : Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. 116 s. ISBN 978-80-7013-502-0.
12. VOŇKOVÁ, J. a I. SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. 3. přepracované vydání*. Praha : profem, 2016. 253 s. ISBN 978-80-904564-5-7.

Elektronické zdroje

1. *Bílý kruh bezpečí, z.s. : ADAPTATION OF METHODOLOGY SARA (SPOUSAL ASSAULT RISK ASSESSMENT)* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/news/n126-adaptation-of-metodology-sara-spousal-assault-risk-assesment/>>.
2. *Bílý kruh bezpečí o.s. : Domáci násilí* [online]. [cit. 2018-07-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>.
3. *Bílý kruh bezpečí o.s. : Intervenní centra* [online]. 2009 [cit. 2018-08-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/intervencni-centra/intervencni-centra-informace-jake-sluzby-poskytuji-a-nabizi/>>.
4. *Bílý kruh bezpečí o.s. : Poslání a činnost* [online]. [cit. 2018-08-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>>.
5. *Bílý kruh bezpečí, z.s. : Policista v kontaktu s obětí TČ* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/pro-odborniky/policiste-straznici/policista-v-kontaktu-s-obeti-tc/>>.
6. *Bílý kruh bezpečí, o.s. : Statistiky* [online]. 2020 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/statistiky/>>.
7. *Bílý kruh bezpečí z.s. : Stručná historie Bílého kruhu bezpečí* [online]. [cit. 2018-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/projektova-cinnost/strucna-historie-bileho-kruhu-bezpeci/>>.
8. *Bílý kruh bezpečí z.s. : Victim Support Europe* [online]. [cit. 2018-08-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/evropske-forum-pro-sluzby-obetem/>>.
9. *Bílý kruh bezpečí o.s. : Základní principy činnosti* [online]. [cit. 2018-08-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-principy-cinnosti/>>.
10. *Blog Rovné šance : Istanbulská úmluva* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.rovnesance.cz/istanbulska-umluva/>>.
11. *Český svaz žen : Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.csz.cz/view.php?nazevclanku=umluva-rady-evropy-o-prevenci-a-potirani-nasili-vuci-zenam-a-domaciho-nasili&cislocclanku=2015060004>>.
12. *Domáci násilí.cz : Program pro osoby s násilným chováním ve vztazích* [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.domacinasili.cz/nasilne-osoby/program-pro-osoby-s-nasilnym-chovanim-ve-vztazich/>>.

13. *Domáci násilí.cz* : *Přehled o vykazání v ČR za rok 2019* [online]. 2020 [cit. 2020-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.domacinasili.cz/aktuality/n306-prehled-o-vykazani-v-cr-za-rok-2019/>>.
14. *Donalinka.cz* : *Základní informace* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.donalinka.cz/dona-linka/zakladni-informace/>>.
15. *Dr Kevin Dutton, Ph.D.* : *Psychologist, Author, Speaker*. [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.kevindutton.co.uk/about>>.
16. *Hrad.cz* : *Ústava České republiky* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>>.
17. *Ospos.cz* : *Sociálně-právní ochrana dětí – obecný úvod* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ospod.cz/informace/obecne/>>.
18. *Poslanecká sněmovna* : *Hlava první - Obecná ustanovení* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.
19. *Poslanecká sněmovna* : *LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.
20. *Vodafone.cz* : *Domáci násilí není domácí záležitost. Obětem pomůže mobilní aplikace* [online]. 2019 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.vodafone.cz/o-vodafone/o-spolecnosti/pro-media/tiskove-zpravy/detail/domaci-nasili-neni-domaci-zalezitost-obetem-pomuze/>>.
21. *Zákony.centrum.cz* : *Trestní zákoník* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-4-paragraf-337>>.
22. *Zákony pro lidi.cz* : *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>.
23. *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424>>.
24. *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon č. 40/2009 Sb.* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.
25. *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon o Policii České republiky* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273/zneni-20190424?text=%C2%A744>>.
26. *Zákony pro lidi.cz* : *Zákon o zvláštních řízeních soudních* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>>.

27. *Zákony pro lidi.cz : Zákon o sociálně-právní ochraně dětí [online]*. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>>.
28. *Zákony pro lidi.cz: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník [online]*. [cit. 2020-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/zneni-20181201#cast2>>.
29. *Zákony pro lidi.cz : Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich [online]*. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>>.
30. *Zákony pro lidi.cz : Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) [online]*. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>>.
31. *Zákony pro lidi.cz : Zákon trestní zákoník [online]*. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.
32. *Zakonypreludi.sk : zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon [online]*. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>>.
33. *Zakonypreludi.sk : zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok [online]*. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>>.
34. *Zakonypreludi.sk : Zákon č. 171/1993 Z. z., Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore [online]*. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1993-171>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Rozhovor s kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, vrchním komisařem Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, ze dne 15. 1. 2020